

brzmienie od 2009-12-19

**Dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r.
w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej
(dyrektywa ramowa)**

z dnia 2002-03-07 (Dz.Urz.UE.L 2002 Nr 108, str. 33)

wydanie specjalne Dz.Urz.UE.WS rozdział 13 tom 29, str. 349

© European Communities (Wspólnoty Europejskie), <http://eur-lex.europa.eu/>

	Zmiany aktu:		
2009-12-19	Dz.Urz.UE.L 2009	Nr 337	poz. 37
2009-06-30	Dz.Urz.UE.L 2009	Nr 167	poz. 12
2007-06-30	Dz.Urz.UE.L 2007	Nr 171	poz. 32
		2002-04-24	

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,
uwzględniając wniosek Komisji^[1],
uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego^[2],
stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu^[3],
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Obecne unormowania ramowe w dziedzinie telekomunikacji odniosły sukces w tworzeniu warunków dla wdrażania efektywnej konkurencji w sektorze telekomunikacji w okresie przechodzenia od monopolu do pełnej konkurencji.
- (2) Dnia 10 listopada 1999 r. Komisja przedstawiła Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz Komitetowi Regionów komunikat pt. „Ku nowym unormowaniom ramowym w dziedzinie infrastruktury łączności elektronicznej i usług z nią związanych - przegląd komunikatów z 1999 r.”. W powyższym komunikacie Komisja dokonała przeglądu istniejących ram prawnych z zakresu telekomunikacji, wypełniając swój obowiązek wynikający z art. 8 dyrektywy Rady 90/387/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie ustanowienia rynku wewnętrznego dla usług telekomunikacyjnych poprzez wdrożenie zasady otwartej sieci^[4]. Ponadto przedstawiła szereg propozycji dotyczących polityki wprowadzenia nowych ram prawnych w dziedzinie infrastruktury łączności elektronicznej i usług z nią związanych, przekazując je do publicznej konsultacji.
- (3) Dnia 26 kwietnia 2000 r. Komisja przedstawiła Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz Komitetowi Regionów komunikat w sprawie wyników publicznej konsultacji na temat przeglądu komunikatów z 1999 r. oraz kierunków planowanych unormowań prawnych. Komunikat ten zawierał streszczenie wyników publicznej konsultacji oraz określił kierunki planowanych unormowań prawnych w dziedzinie infrastruktury łączności elektronicznej i usług z nią związanych.
- (4) Rada Europejska zebrana w Lizbonie a w dniach 23-24 maja 2000 r. zwróciła uwagę na rozwój, konkurencyjność oraz zdolność do generowania miejsc pracy związane z procesem przechodzenia do gospodarki cyfrowej opartej na specjalistycznej wiedzy. W szczególności wskazano na znaczenie dla europejskiej przedsiębiorczości i obywateli Europy dostępu do niedrogiej infrastruktury o światowych normach oraz do szerokiej gamy usług w dziedzinie łączności.

- (5)** Konwergencja sektorów telekomunikacji, mediów i technologii informacyjnych oznacza, iż wszelkie sieci i usługi związane z przekazywaniem informacji powinny zostać objęte jednolitymi unormowaniami prawnymi. Na takie ramy prawne składają się postanowienia niniejszej dyrektywy oraz czterech dyrektyw szczegółowych: dyrektywy 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach)^[5], dyrektywy 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie)^[6], dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej)^[7], dyrektywy 97/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych oraz ochrony prywatności w sektorze telekomunikacyjnym^[8] (zwane dalej „dyrektywami szczegółowymi”). Konieczne jest oddzielenie unormowań dotyczących sposobów przekazywania informacji od unormowań dotyczących ich treści. Powyższe ramy prawne nie obejmują więc zagadnień związanych z treścią usług świadczonych za pośrednictwem sieci łączności elektronicznej przy wykorzystaniu usług łączności elektronicznej, takich jak zagadnienia treści nadawanych programów, usług finansowych lub niektórych usług społeczeństwa informacyjnego i dlatego nie stoją one w sprzeczności ze środkami podejmowanymi przez Wspólnotę lub na szczeblu krajowym w odniesieniu do takich usług, zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego i w celu promowania kulturowej i językowej różnorodności oraz ochrony pluralizmu w mediach. Treść programów telewizyjnych stanowi przedmiot unormowań zawartych w dyrektywie Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej 9. Oddzielenie unormowań dotyczących sposobów przekazywania informacji od unormowań dotyczących ich treści nie stoi jednak na przeszkodzie uwzględnianiu występujących pomiędzy nimi powiązań, w szczególności w celu zapewnienia pluralizmu mediów, różnorodności kulturowej i ochrony konsumenta.^[9]
- (6)** Polityka audiowizualna oraz uregulowania prawne dotyczące treści programów będą wprowadzane przy uwzględnieniu ogólnych interesów, takich jak wolność słowa, pluralizm mediów, bezstronność, różnorodność kulturowa i lingwistyczna, społeczna asymilacja, ochrona konsumenta oraz małoletnich. Komunikat Komisji „Zasady i kierunki polityki audiowizualnej Wspólnoty w dobie łączności cyfrowej” oraz konkluzje Rady z dnia 6 czerwca 2000 r. nawiązujące do powyższego komunikatu określają podstawowe zadania, które winny być realizowane przez Wspólnotę w ramach jej polityki audiowizualnej.
- (7)** Postanowienia niniejszej dyrektywy oraz szczegółowych dyrektyw w niczym nie uchybiają uprawnieniom każdego z Państw Członkowskich do podejmowania środków mających na celu zapewnienie ochrony jego podstawowych interesów w zakresie bezpieczeństwa, zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego oraz umożliwienie prowadzenia dochodzeń, wykrywania czy ścigania przestępstw, w tym ustanowienie przez krajowe organy regulacyjne szczegółowych i proporcjonalnych obowiązków dla podmiotów świadczących usługi w dziedzinie łączności elektronicznej.
- (8)** Niniejsza dyrektywa nie obejmuje swoim zakresem kwestii związanych z urządzeniami, które są przedmiotem dyrektywy 1999/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności^[10]; jednakże obejmuje swoim zakresem wyposażenie konsumenta używane w związku z telewizją cyfrową. Istotną kwestią jest, by organy regulacyjne zachęcały operatorów sieciowych oraz producentów urządzeń końcowych do współpracy, celem ułatwienia niepełnosprawnym użytkownikom dostępu do usług łączności elektronicznej.
- (9)** Usługi społeczeństwa informacyjnego są przedmiotem unormowań dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego, w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym)^[11].
- (10)** Definicja „społeczeństwa informacyjnego” zawarta w art. 1 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu

Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r., ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych oraz zasady usług społeczeństwa informacyjnego^[12], odnosi się do szeroko pojętej działalności gospodarczej, która może być prowadzona *on-line*. Większa część takiej działalności nie jest objęta zakresem niniejszej dyrektywy, albowiem działalność ta nie polega w całości czy w przeważającej części na przekazywaniu sygnałów poprzez sieci łączności elektronicznej. Usługi w zakresie telefonii głosowej oraz przekazywania poczty elektronicznej są przedmiotem niniejszej dyrektywy. Jedno i to samo przedsiębiorstwo, np. podmiot świadczący usługi internetowe, może świadczyć usługi łączności elektronicznej w dwóch kategoriach, takich jak świadczenie dostępu do internetu oraz usług nieobjętych zakresem niniejszej dyrektywy, w tym usług polegających na określaniu treści stron internetowych.

- (11)** Zgodnie z zasadą rozdziału funkcji regulacyjnych od operacyjnych, Państwa Członkowskie winny zapewnić niezależność krajowych organów regulacyjnych, aby umożliwić im wydawanie decyzji w sposób bezstronny. Powyższy wymóg niezależności nie uchybia autonomii innych instytucji ani konstytucyjnym obowiązkom Państw Członkowskich, czy też zasadzie bezstronności, przy uwzględnieniu obowiązujących w Państwach Członkowskich zasad ustroju własności zgodnie z art. 295 Traktatu. Krajowe organy regulacyjne winny być w posiadaniu wszelkich zasobów, takich jak zasoby ludzkie, wiedza specjalistyczna czy środki finansowe, niezbędnych do realizacji swoich zadań.
- (12)** Strona, której dotyczy dana decyzja krajowego organu regulacyjnego, winna mieć prawo do odwołania się do organu, który będzie niezależny od stron zaangażowanych w dany spór. Takim organem może być sąd. Ponadto, każde przedsiębiorstwo, które uzna, iż jego wniosek o przyznanie prawa instalowania urządzeń nie został rozpatrzony zgodnie z zasadami zawartymi w niniejszej dyrektywie, winien mieć prawo zaskarżenia takich decyzji. Ustanowienie takiej procedury odwoławczej nie jest sprzeczne z zasadą podziału kompetencji w ramach krajowego systemu sądownictwa ani wynikającymi z przepisów prawa krajowego prawami osób prawnych i fizycznych.
- (13)** Krajowe organy regulacyjne winny gromadzić informacje od uczestników rynkowych, ażeby skutecznie realizować swoje zadania. Takie informacje mogą być także gromadzone z ramienia Komisji dla umożliwienia jej realizacji zadań wynikających z przepisów prawa wspólnotowego. Wnioski o udzielenie informacji winny być proporcjonalne i nie powinny pociągać za sobą niepotrzebnych uciążliwości dla przedsiębiorstw. Informacje zgromadzone przez krajowe organy regulacyjne winny być publicznie dostępne, chyba, że są one poufne na mocy przepisów prawa krajowego o publicznym dostępie do informacji lub są objęte tajemnicą przedsiębiorcy zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego i krajowego.
- (14)** Informacja uznana za niejawną przez krajowy organ regulacyjny, zgodnie z zasadami prawa wspólnotowego i krajowego o tajemnicy przedsiębiorcy, może być jedynie ujawniona Komisji i innym krajowym organom regulacyjnym, jeżeli takie ujawnienie jest niezbędne dla stosowania przepisów niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych. Ujawniona informacja powinna ograniczać się do tego, co jest właściwe i proporcjonalne do celów takiego ujawnienia.
- (15)** Ważne jest, by krajowe organy regulacyjne konsultowały się z zainteresowanymi stronami w przedmiocie proponowanych decyzji oraz uwzględniały uwagi zgłoszone przez te strony przy podejmowaniu ostatecznych decyzji. Ażeby zapewnić, że decyzje podejmowane na szczeblu krajowym nie będą oddziaływały negatywnie na funkcjonowanie jednolitego rynku ani na realizację innych celów określonych w Traktacie, krajowe organy regulacyjne powiadomią Komisję oraz inne krajowe organy regulacyjne o treści projektowanych decyzji, umożliwiając im zajęcie stanowiska w tym przedmiocie. Wskazane jest, by krajowe organy regulacyjne konsultowały się z wszystkimi zainteresowanymi stronami co do wszystkich proponowanych środków, które mają wpływ na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi. Przypadki w których procedury, o których mowa w art. 6 i art. 7, znajdują zastosowanie, zostały określone w niniejszej dyrektywie oraz w dyrektywach szczegółowych. Po przeprowadzeniu konsultacji z Komitetem ds. Łączności, Komisja winna domagać się od krajowego organu regulacyjnego wycofania projektowanego środka, jeżeli dotyczy on definicji odnośnego rynku lub wskazuje lub nie przedsiębiorstwa o znaczącej pozycji na rynku, i jeżeli takie decyzje spowodowałyby powstanie przeszkód w funkcjonowaniu jednolitego rynku lub byłyby niezgodne z zasadami prawa

wspólnotowego, a w szczególności z celami polityki, którą krajowe organy regulacyjne winny realizować. Powyższa procedura nie narusza procedury notyfikacji określonej w dyrektywie 98/34/WE oraz uprawnień Komisji przyznanych jej na mocy Traktatu w przypadku naruszenia prawa wspólnotowego.

(16) Krajowe organy regulacyjne powinny mieć określone w harmonijny sposób cele i zasady, na których się będą opierać oraz powinny, w razie potrzeby, koordynować swoje działania z działaniami organów regulacyjnych innych Państw Członkowskich przy realizacji zadań wynikających z niniejszych unormowań ramowych.

(17) Działania podejmowane przez krajowe organy regulacyjne na mocy niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych przyczyniają się do realizacji w szerszym zakresie polityki w dziedzinie kultury, zatrudnienia, ochrony środowiska, spójności społecznej oraz planowania przestrzennego miast i wsi.

(18) Nałożony na Państwa Członkowskie wymóg zagwarantowania, by krajowe organy regulacyjne brały pod uwagę dążenie do uczynienia unormowań prawnych możliwie neutralnymi pod względem technologii, tzn. by nie narzucać lub nie dyskryminować danego rodzaju technologii, nie wyklucza podejmowania środków proporcjonalnych dla promowania niektórych specyficznych usług, jeżeli jest to uzasadnione, np. telewizji cyfrowej jako środka na zwiększenie wydajności spektrum częstotliwości.

(19) Częstotliwości radiowe stanowią istotny substrat radiowych usług łączności elektronicznej i w tym zakresie, jeżeli chodzi o takie usługi, częstotliwości te winny być rozdzielane i przyznawane przez krajowe organy regulacyjne, zgodnie z określonymi zharmonizowanymi celami oraz zasadami dotyczącymi ich działania, jak również według obiektywnych, jawnych i niedyskryminujących kryteriów, przy uwzględnieniu demokratycznych, społecznych, językowych i kulturowych interesów związanych z użytkowaniem częstotliwości. Ważne jest, by rozdzielaniem i przyznawaniem częstotliwości radiowych zarządzano w sposób jak najbardziej wydajny. Przekazywanie częstotliwości radiowych może stanowić skuteczny środek na zwiększenie wydajności spektrum tak długo, jak istnieją dostateczne sposoby ochrony interesu publicznego, a w szczególności potrzeby zapewnienia jawności, oraz ustanowiony jest nadzór organu regulacyjnego nad takim przekazywaniem. Decyzja nr 676/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie ram regulacyjnych dotyczących polityki spektrum radiowego we Wspólnocie Europejskiej (decyzja o spektrum radiowym)^[13] ustanawia ramy harmonizacji częstotliwości radiowych, zaś działania podejmowane na mocy niniejszej dyrektywy winny zmierzać do ułatwienia prac podejmowanych na mocy tej decyzji.

(20) Aby umożliwić konkurencję przedsiębiorstw w sektorze łączności elektronicznej, niezbędny jest dostęp do zasobów numeracyjnych przy zastosowaniu jawnych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów. Wszystkie elementy krajowego planu numeracyjnego, w tym kody punktowe używane przy wybieraniu sieci, powinny być zarządzane przez krajowe organy regulacyjne. Jeżeli zachodzi potrzeba harmonizacji zasobów numeracyjnych we Wspólnocie celem wspierania rozwoju usług ogólnoeuropejskich, Komisja będzie mogła podjąć techniczne środki implementacyjne przy wykorzystaniu swoich uprawnień w dziedzinie władzy wykonawczej. Jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia pełnej globalnej interoperacyjności usług, Państwa Członkowskie winny, zgodnie z postanowieniami Traktatu, skoordynować swoje stanowiska w ramach organizacji międzynarodowych i na forum międzynarodowym, gdzie podejmowane są decyzje dotyczące systemów numeracji. Postanowienia niniejszej Dyrektywy nie określają żadnego nowego zakresu odpowiedzialności krajowych organów regulacyjnych w dziedzinie nazewnictwa i wybierania adresów internetowych.

(21) Podczas przydzielania częstotliwości radiowych, jak również numerów o szczególnym znaczeniu gospodarczym, Państwa Członkowskie, między innymi, mogą stosować procedury selekcji zgodnie z zasadami konkurencji. Zarządzając takimi systemami, krajowe organy regulacyjne uwzględnią postanowienie art. 8.

(22) Należy zapewnić, by procedury przyznawania prawa instalowania urządzeń były przeprowadzane na czas, w sposób niedyskryminujący i jawny, przy zapewnieniu warunków sprawiedliwej i efektywnej konkurencji. Postanowienia niniejszej dyrektywy nie uchybiają

przepisom prawa krajowego o wyłączeniu lub korzystaniu z własności, zwykłym wykonywaniu prawa własności, zwykłym wykonywaniu uprawnień władzy publicznej czy zasadom bezstronności, przy uwzględnieniu zasad obowiązujących w Państwach Członkowskich i dotyczących systemu własności.

(23) Wspólne korzystanie z urządzeń może być korzystne z punktu widzenia miejskiego planowania przestrzennego, zdrowia publicznego lub ochrony środowiska i powinno być promowane przez krajowe organy regulacyjne na podstawie dobrowolnie zawieranych porozumień. W razie, gdy przedsiębiorstwa są pozbawione dostępu do wiarygodnych rozwiązań alternatywnych, można nakazać wspólne korzystanie z urządzeń lub nieruchomości. Dotyczy to między innymi fizycznej kolokacji i przewodów, budynków, masztów, anten lub systemu wspólnego korzystania z anten. Obowiązek wspólnego korzystania z urządzeń lub nieruchomości winien być nałożony na przedsiębiorstwa dopiero po przeprowadzeniu pełnej konsultacji publicznej.

(24) Jeżeli w związku z ochroną środowiska operatorzy sieci ruchomych muszą wspólnie korzystać z wież lub masztów, takie wspólne korzystanie może prowadzić do obniżenia maksymalnego poziomu przekazywanej mocy przyznanej każdemu operatorowi z uwagi na kryterium zdrowia publicznego, to z kolei może zmuszać operatorów do instalowania większej ilości nadajników celem osiągnięcia zasięgu na całym terytorium państwa.

(25) W pewnych okolicznościach zachodzi potrzeba uprzedniego ustanowienia obowiązków dla zapewnienia rozwoju konkurencyjnego rynku. Definicja znacznego udziału w rynku zawarta w dyrektywie 97/33/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 czerwca 1997 r. w sprawie wzajemnych połączeń w telekomunikacji ze względu na zapewnienie usług powszechnych oraz interoperacyjności poprzez zastosowanie zasady otwartej sieci (ONP)^[14] okazała się skuteczna we wstępnych fazach otwarcia rynku jako próg uprzedniego ustanawiania obowiązków, jednakże obecnie powinna być dostosowana do wymogów rynku bardziej złożonego i dynamicznego. Dlatego też definicja używana w niniejszej dyrektywie odpowiada koncepcji pozycji dominującej, tak jak została ona zdefiniowana w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich.

(26) Jedno lub więcej przedsiębiorstw może korzystać ze wspólnej pozycji dominującej nie tylko wtedy, gdy występują pomiędzy nimi powiązania strukturalne lub inne powiązania, ale także wtedy, gdy struktura rynku relewantnego sprzyja podejmowaniu skoordynowanych działań, tj. jeżeli sprzyja równoległym lub zbliżonym zachowaniom rynkowym godzącym w konkurencję.

(27) Ważne jest, by ustanowione uprzednio obowiązki prawne były nakładane w razie braku efektywnej konkurencji, tj. na rynkach, gdzie działa jedno lub więcej przedsiębiorstw o znaczącej pozycji rynkowej oraz w razie, gdy środki podejmowane na mocy przepisów wspólnotowego lub krajowego prawa konkurencji okazały się niewystarczające dla rozwiązania problemu. W takiej sytuacji Komisja przygotowuje, zgodnie z zasadami prawa konkurencji, projekt wytycznych wyznaczających kierunki działania Wspólnoty, według których to wytycznych krajowe organy regulacyjne będą postępować przy ocenie, czy konkurencja jest efektywna oraz czy mamy do czynienia ze znaczną pozycją rynkową. Krajowe organy regulacyjne powinny dokonać analizy tego, czy dany towar lub dana usługa są efektywnie konkurencyjne w danym obszarze geograficznym, którym może być całość bądź część terytorium danego Państwa Członkowskiego albo sąsiadujące ze sobą części terytoriów innych Państw Członkowskich. Analiza efektywnej konkurencji winna zawierać analizę perspektyw rozwoju konkurencyjności na danym rynku, a tym samym wskazywać, czy brak efektywnej konkurencji jest trwały. Takie wytyczne winny także odnosić się do kwestii nowo rozwijających się rynków, na których faktycznie lider rynku prawdopodobnie będzie mieć znaczny udział w rynku, ale nie powinien być poddany nieodpowiednim obowiązkom. Komisja dokona przeglądu wytycznych regularnie, aby odpowiadały one szybko rozwijającym się rynkom. Krajowe organy regulacyjne będą ze sobą współpracować, jeżeli okaże się, że odnośny rynek ma charakter ponadpaństwowy.

(28) Ustalając, czy dane przedsiębiorstwo ma znaczącą pozycję rynkową, krajowe organy regulacyjne winny postępować zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego i szczególnie mieć na uwadze kierunki działania wyznaczone przez Komisję.

- (29)** Komisja oraz Państwa Członkowskie przyjęły zobowiązania w zakresie norm i uregulowań dotyczących sieci i usług w dziedzinie telekomunikacji w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO).
- (30)** Proces standaryzacji winien pozostać procesem uzależnionym od sytuacji na rynku. Jednakże mogą wystąpić sytuacje, w których wymagać się będzie zgodności ze specyficznymi standardami wspólnotowymi celem zapewnienia interoperacyjności wewnątrz rynku jednolitego. Na szczeblu krajowym Państwa Członkowskie poddane są uregulowaniom zawartymi w dyrektywie 98/34/WE. Dyrektywa 95/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie korzystania z norm transmisji sygnałów telewizyjnych^[15] nie określała żadnego specyficznego systemu transmisji telewizji cyfrowej ani wymogów dotyczących usług. Za pośrednictwem *Digital Video Broadcasting Group*, podmioty działające na rynku europejskim rozwinęły kilka systemów transmisji telewizyjnego, które następnie zostały poddane standaryzacji w Europejskim Instytucie Norm Telekomunikacyjnych (ETSI) i stały się zaleceniami Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej. Jakakolwiek decyzja mająca na celu uczynienie powyższych norm obligatoryjnymi powinna zostać poprzedzona przeprowadzeniem publicznej konsultacji. Procedury standaryzacyjne objęte zakresem niniejszej dyrektywy nie uchybiają postanowieniom dyrektywy 1999/5/WE, dyrektywy Rady 73/23/EWG z dnia 19 lutego 1973 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących wyposażenia elektrycznego przewidzianego do stosowania w niektórych granicach napięcia^[16] oraz dyrektywy Rady 89/336/EWG z dnia 3 maja 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących kompatybilności elektromagnetycznej^[17].
- (31)** Na szczeblu konsumenta interoperacyjność usług cyfrowej telewizji interaktywnej oraz zaawansowanych urządzeń telewizji cyfrowej winna być promowana celem zapewnienia swobodnego przepływu informacji, pluralizmu mediów oraz różnorodności kulturowej. Wskazane jest, by konsumenci mieli możliwość otrzymywania, niezależnie od sposobów nadawania, wszelkich usług cyfrowej telewizji interaktywnej, przy uwzględnieniu neutralności technologicznej, przyszłego postępu technologicznego, potrzeby promowania telewizji cyfrowej oraz stanu konkurencji na rynkach usług telewizji cyfrowej. Operatorzy platform cyfrowej telewizji interaktywnej powinni dążyć do wdrażania otwartego interfejsu programu aplikacyjnego (API) zgodnego ze standardami i specyfikacjami przyjętymi przez europejskie organizacje standaryzacyjne. Należy wspierać i organizować przechodzenie z istniejących API do nowych otwartych API, np. poprzez memoranda o porozumieniu pomiędzy odpowiednimi uczestnikami rynku. Otwarte API ułatwiają interoperacyjność, tj. nośność interaktywnych treści pomiędzy mechanizmami przekazywania oraz pełną funkcjonalność tych treści w urządzeniach rozszerzonej telewizji cyfrowej. Jednakże należy wziąć pod uwagę potrzebę zapobiegania utrudnianiu działania wyposażenia odbiorczego oraz chronienia go przed szkodliwymi wpływami, np. wirusami.
- (32)** W razie sporu pomiędzy przedsiębiorstwami w tym samym Państwie Członkowskim, dotyczącego dziedziny objętej zakresem niniejszej dyrektywy lub szczegółowych dyrektyw, np. w związku z obowiązkami zapewnienia dostępu i wzajemnych połączeń lub metodami przekazywania spisu abonentów, strona poszkodowana, która prowadziła negocjacje w dobrej wierze, ale której nie udało się osiągnąć porozumienia, powinna mieć możliwość wystąpienia do krajowych organów regulacyjnych z wnioskiem o rozstrzygnięciu sporu. Krajowe organy regulacyjne winny mieć możliwość narzucenia stronom stosownego rozwiązania. Udział krajowego organu regulacyjnego w rozstrzygnięciu sporu pomiędzy przedsiębiorstwami udostępniającymi sieci i usługi łączności elektronicznej i w danym Państwie Członkowskim powinien zmierzać do zapewnienia zgodności z wymogami określonymi w niniejszej dyrektywie i dyrektywach szczegółowych.
- (33)** Niezależnie od prawa do odwołania się, przyznanego na mocy przepisów prawa krajowego lub wspólnotowego, należy ustanowić prostą procedurę, która mogłaby zostać wszczęta na wniosek każdej ze stron danego sporu; procedura ta dotyczyłaby rozwiązywania sporów transgranicznych, których rozwiązanie wykracza poza zakres kompetencji pojedynczego krajowego organu regulacyjnego.
- (34)** Jeden Komitet powinien zastąpić Komitet ONP ustanowiony na mocy art. 9 dyrektywy 90/387/EWG oraz Komitet ds. Licencji ustanowiony na mocy art. 14 dyrektywy Parlamentu

Europejskiego i Rady 97/13/WE z dnia 10 kwietnia 1997 r. w sprawie wspólnych postanowień ramowych dotyczących ogólnych zezwoleń i indywidualnych licencji w dziedzinie usług telekomunikacyjnych^[18].

- (35)** Krajowe organy regulacyjne oraz krajowe organy ds. ochrony konkurencji powinny dostarczać sobie wzajemnie informacje niezbędne do wdrażania postanowień niniejszej dyrektywy i szczegółowych dyrektyw, ażeby umożliwić w ten sposób wzajemną i pełną współpracę. W odniesieniu do udostępnianych informacji organ otrzymujący informację winien zapewnić taki sam stopień poufności, jaki został zapewniony przez organ udostępniający informacje.
- (36)** Komisja wyraziła zamiar powołania grupy regulacyjnej w zakresie sieci i usług łączności elektronicznej, celem wspierania rozwoju jednolitego rynku w zakresie sieci i usług łączności elektronicznej oraz dążenia do zapewnienia jednolitego stosowania we wszystkich Państwach Członkowskich postanowień niniejszej dyrektywy i szczegółowych dyrektyw, w szczególności w dziedzinach, w których przepisy prawa krajowego przyjęte w związku z wdrażaniem prawa wspólnotowego dają krajowym organom regulacyjnym dużą swobodę w stosowaniu określonych unormowań. Grupa taka stanowiłaby odpowiedni mechanizm wspierania współpracy i koordynacji działań krajowych organów regulacyjnych.
- (37)** Krajowe organy regulacyjne powinny współpracować ze sobą oraz z Komisją w sposób jawny tak, aby zapewnić jednolite stosowanie we wszystkich Państwach Członkowskich postanowień niniejszej dyrektywy i szczegółowych dyrektyw. Współpraca ta będzie miała miejsce m.in. w ramach Komitetu ds. łączności lub grupy składającej się z przedstawicieli krajowych organów regulacyjnych. Państwa Członkowskie winny zdecydować, które organy władzy państwowej będą krajowymi organami regulacyjnymi w rozumieniu niniejszej dyrektywy i szczegółowych dyrektyw.
- (38)** Środki, które mogą oddziaływać na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi, to środki, które mogą mieć wpływ pośredni albo bezpośredni, rzeczywisty lub potencjalny, na strukturę wymiany handlowej pomiędzy Państwami Członkowskimi w taki sposób, że będzie to za sobą pociągało bariery w funkcjonowaniu jednolitego rynku. Są to środki, które mają znaczący wpływ na operatorów i użytkowników w innych Państwach Członkowskich, w tym m.in. środki wpływające na cenę dla użytkowników w innych Państwach Członkowskich, środki, które oddziałują na zdolność świadczenia usług w zakresie łączności elektronicznej przedsiębiorstwa mającego siedzibę w innym Państwie Członkowskim oraz w szczególności środki, które oddziałują na zdolność świadczenia usług transgranicznych oraz środki, które oddziałują na strukturę i dostęp do rynku ze skutkiem dla przedsiębiorstw w innych Państwach Członkowskich.
- (39)** Postanowienia niniejszej dyrektywy winny być poddane okresowemu przeglądowi, w szczególności celem określenia potrzeby ich modyfikacji w związku z postępowaniem technologicznym i zmianą warunków rynkowych.
- (40)** Środki niezbędne do wdrożenia niniejszej dyrektywy winny być podejmowane zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki korzystania z uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji^[19].
- (41)** Jako że cele proponowanego przedsięwzięcia, tj. ustanowienie zharmonizowanych ram prawnych dotyczących usług, sieci łączności elektronicznej, urządzeń towarzyszących i usług, nie mogą zostać dostatecznie dobrze zrealizowane przez Państwa Członkowskie, a tym samym, z racji rozmiarów i skutków takiego przedsięwzięcia, mogą być one lepiej zrealizowane na szczeblu wspólnotowym, Wspólnota może podjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu. Stosownie do zasady proporcjonalności, określonej w tym artykule, zakres niniejszej dyrektywy nie wychodzi poza to, co jest niezbędne do realizacji powyższych celów.
- (42)** Niektóre dyrektywy oraz decyzje dotyczące niniejszej dziedziny winny zostać uchylone.
- (43)** Komisja winna monitorować proces przechodzenia od istniejących ram prawnych do nowych ram prawnych i będzie mogła w szczególności, w odpowiednim czasie przedstawić propozycję uchylecia rozporządzenia (WE) nr 2887/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia

2000 r. w sprawie uwolnionego dostępu do pętli lokalnej^[20],
PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział I. Cel, zakres i definicje

Artykuł 1.

Cel i zakres

1.^[21] Niniejsza dyrektywa ustanawia zharmonizowane ramy prawne dla świadczenia usług łączności elektronicznej, sieci łączności elektronicznej, urządzeń i usług towarzyszących i niektórych aspektów urządzeń końcowych, aby ułatwić dostęp użytkownikom niepełnosprawnym. Określa ona zadania krajowych organów regulacyjnych oraz procedury zmierzające do zapewnienia zharmonizowanego stosowania uregulowań prawnych w obrębie Wspólnoty.

2. Postanowienia niniejszej dyrektywy, jak również dyrektyw szczegółowych, nie uchybiają wymogom określonym w przepisach prawa krajowego zgodnie z prawem wspólnotowym ani w przepisach prawa wspólnotowego dotyczących usług świadczonych przy użyciu sieci i usług łączności elektronicznej.

3. Postanowienia niniejszej dyrektywy, jak również dyrektyw szczegółowych, nie stoją na przeszkodzie podejmowaniu przez Wspólnotę lub Państwa Członkowskie, zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego, środków niezbędnych do realizacji ogólnych interesów, w szczególności związanych z unormowaniami dotyczącymi treści programów i polityką audiowizualną.

3a.^[22] Stosując środki związane z dostępem użytkowników końcowych - za pomocą sieci łączności elektronicznej - do usług i aplikacji lub z korzystaniem taką drogą z usług lub aplikacji, państwa członkowskie respektują podstawowe prawa i wolności osób fizycznych gwarantowane w Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz w ogólnych zasadach prawa wspólnotowego.

Jeżeli jakkolwiek ze środków związanych z dostępem użytkowników końcowych - za pomocą sieci łączności elektronicznej - do usług i aplikacji lub z korzystaniem taką drogą z usług lub aplikacji mógłby ograniczyć wspomniane podstawowe prawa lub wolności, można go nałożyć wyłącznie wtedy, gdy jest odpowiedni, proporcjonalny i konieczny w demokratycznym społeczeństwie, a jego wdrożenie podlega odpowiednim gwarancjom proceduralnym zgodnym z Europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i z ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, w tym z zasadą skutecznej ochrony sądowej i zasadą rzetelnego procesu. Środki takie można więc zastosować wyłącznie z należyтым poszanowaniem zasady domniemania niewinności i prawa do prywatności. Gwarantuje się uprzednią rzetelną i bezstronną procedurę, uwzględniającą prawo zainteresowanej osoby lub zainteresowanych osób do bycia wysłuchanymi, z zastrzeżeniem potrzeby ustanowienia dla należytych ustalonych pilnych przypadków odpowiednich warunków oraz zabezpieczeń proceduralnych zgodnych z Europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Gwarantuje się prawo do skutecznej kontroli sądowej w rozsądnym terminie.

4. Postanowienia niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych nie uchybiają w niczym postanowieniom dyrektywy 1999/5/WE.

5.^[23] Niniejsza dyrektywa oraz dyrektywy szczegółowe pozostają bez uszczerbku dla wszelkich środków szczególnych przyjętych w celu regulacji roamingu międzynarodowego w publicznych sieciach łączności ruchomej we Wspólnocie.

Artykuł 2.

Definicje

^[24] Dla celów niniejszej dyrektywy:

- a) "sieć łączności elektronicznej" oznacza systemy transmisyjne oraz, w stosownych przypadkach, urządzenia przełączające lub routinguowe oraz inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają przekazywanie sygnałów przewodowo, za pomocą radia, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych, w tym sieci satelitarnych, stacjonarnych (komutowanych i pakietowych, w tym Internetu) i naziemnych sieci przenośnych,

elektrycznych systemów kablowych, w zakresie, w jakim są one wykorzystywane do przekazywania sygnałów, w sieciach nadawania radiowego i telewizyjnego oraz sieciach telewizji kablowej, niezależnie od rodzaju przekazywanej informacji;

- b)** "rynkı ponadnarodowe" oznaczają rynki zdefiniowane zgodnie z art. 15 ust. 4 obejmujące Wspólnotę lub znaczną jej część, znajdujące się w więcej niż jednym państwie członkowskim;
- c)** "usługa łączności elektronicznej" oznacza usługę zazwyczaj świadczoną za wynagrodzeniem, polegającą całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej, w tym usługi telekomunikacyjne i usługi transmisyjne świadczone poprzez sieci nadawcze; nie obejmuje jednak usług związanych z zapewnianiem albo wykonywaniem kontroli treści przekazywanych przy wykorzystaniu sieci lub usług łączności elektronicznej. Spod zakresu niniejszej definicji wyłączone są usługi społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu art. 1 dyrektywy 98/34/WE, jeżeli nie polegają one całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej;
- d)** "publiczna sieć łączności" oznacza sieć łączności elektronicznej wykorzystywaną całkowicie lub głównie do świadczenia publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej, które wspierają przekazywanie informacji pomiędzy punktami końcowymi sieci;
- da)** "punkt zakończenia sieci" oznacza fizyczne miejsce, w którym abonent otrzymuje dostęp do sieci łączności publicznej; w przypadku sieci stosujących przełączanie lub przekierowywanie, punkt zakończenia sieci identyfikuje się za pomocą konkretnego adresu sieciowego, który może być łączony z numerem lub nazwiskiem abonenta;
- e)** "urządzenia towarzyszące" oznaczają takie usługi towarzyszące, infrastrukturę fizyczną oraz inne urządzenia lub elementy związane z siecią łączności elektronicznej lub usługami łączności elektronicznej, które umożliwiają lub wspierają dostarczanie usług za pośrednictwem tych sieci lub usług lub które mogą służyć do tego celu, i obejmują między innymi budynki lub wejścia do budynków, okablowanie budynków, anteny, wieże i inne konstrukcje nośne, kanały, przewody, maszty, studzienki i szafki;
- ea)** "usługi towarzyszące" oznaczają takie usługi związane z siecią lub usługami łączności elektronicznej, które umożliwiają lub wspierają dostarczanie usług za pośrednictwem tych sieci lub usług, lub które mogą służyć do tego celu, i obejmują między innymi systemy translacji numerów lub systemy o równoważnych funkcjach, systemy dostępu warunkowego i elektroniczne przewodniki po programach, jak również inne usługi, takie jak usługi identyfikacji, lokalizacji oraz sygnalizowania obecności;
- f)** "system dostępu warunkowego" oznacza jakiegokolwiek środek lub rozwiązanie techniczne, które powodują, że dostęp do chronionych usług nadawania radiowego lub telewizyjnego w formie zrozumiałej jest uwarunkowany posiadaniem abonamentu lub innego, uprzednio uzyskanego indywidualnego zezwolenia.
- g)** "krajowy organ regulacyjny" oznacza organ lub organy, którym dane Państwo Członkowskie powierzyło funkcje regulacyjne w ramach niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych;
- h)** "użytkownik" oznacza osobę prawną lub fizyczną korzystającą z publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej lub wnioskującą o udostępnienie takich usług;
- i)** "konsument" oznacza jakąkolwiek osobę fizyczną korzystającą z publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej lub żądającą udostępnienia takich usług dla celów niezwiązanych z jej działalnością handlową, gospodarczą lub wykonywaniem zawodu;
- j)** "usługa powszechna" oznacza minimalny zestaw usług, określonych w dyrektywie 2002/22/WE (dyrektywie o usłudze powszechnej), o oznaczonej jakości, dostępnych dla wszystkich użytkowników, niezależnie od ich usytuowania geograficznego, oraz o przystępnych, jak na warunki panujące w danym państwie, cenach;
- k)** "abonent" oznacza jakąkolwiek osobę prawną lub fizyczną, która jest stroną umowy z podmiotem udostępniającym publicznie usługi łączności elektronicznej o świadczeniu takich usług;

- l) "dyrektywy szczegółowe" oznaczają dyrektywę 2002/20/WE (dyrektywa o zezwoleniach), dyrektywę 2002/19/WE (dyrektywa o dostępie), dyrektywę 2002/22/WE (dyrektywa o usłudze powszechnej) i dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 czerwca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej);
- m) "udostępnianie sieci łączności elektronicznej" oznacza ustanowienie, obsługę, kontrolowanie i udostępnianie takiej sieci;
- n) "użytkownik końcowy" oznacza użytkownika, który nie udostępnia publicznych sieci łączności ani publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej;
- o) "zaawansowane urządzenia telewizji cyfrowej" oznaczają dekodery przeznaczone do podłączania telewizorów albo zintegrowanych zestawów telewizji cyfrowej, zdolne do odbierania usług cyfrowej telewizji interaktywnej;
- p) "interfejs programu aplikacyjnego (API)" oznacza oprogramowanie interfejsów między aplikacjami, udostępnione przez nadawców lub usługodawców oraz zasoby zaawansowanych urządzeń telewizji cyfrowej dla usług telewizji cyfrowej i radiowych;
- q) "przydział widma" oznacza wyznaczenie danego pasma częstotliwości do wykorzystywania w celu świadczenia jednego rodzaju lub kilku rodzajów usług radiokomunikacyjnych, w stosownych przypadkach na określonych warunkach;
- r) "szkodliwe zakłócenia" oznaczają zakłócenia, które zagrażają funkcjonowaniu usług radionawigacyjnych lub innych usług związanych z bezpieczeństwem, lub które w inny sposób poważnie pogarszają, utrudniają lub wielokrotnie przerywają usługę radiokomunikacyjną odbywającą się zgodnie z obowiązującymi przepisami międzynarodowymi, wspólnotowymi lub krajowymi;
- s) "wywołanie" oznacza połączenie, które dochodzi do skutku za pośrednictwem publicznie dostępnej usługi łączności elektronicznej umożliwiającej dwustronną łączność głosową.

Rozdział II. Krajowe organy regulacyjne

Artykuł 3.

Krajowe organy regulacyjne

1. Państwa Członkowskie zapewnią, by zadania przydzielone krajowym organom regulacyjnym na mocy postanowień niniejszej dyrektywy oraz dyrektyw szczegółowych były realizowane przez uprawnione organy.

2. Państwa Członkowskie zagwarantują niezależność krajowych organów regulacyjnych, zapewniając, by były one prawnie oddzielone i funkcjonalnie niezależne od wszelkich organizacji udostępniających sieci, urządzenia lub usługi łączności elektronicznej. Państwa Członkowskie, które zachowują prawo własności przedsiębiorstw udostępniających sieci łączności elektronicznej lub usług, lub, które będą sprawowały nad nimi kontrolę, zobowiązane będą zapewnić skuteczny strukturalny rozdział funkcji regulacyjnych od działalności związanej z wykonywaniem prawa własności lub kontroli.

3.^[25] Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne wykonywały swoje uprawnienia w sposób bezstronny, przejrzysty i terminowy. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne posiadały wystarczające zasoby finansowe i ludzkie do wykonywania przydzielonych im zadań.

3a.^[26] Bez uszczerbku dla przepisów ust. 4 i 5 krajowe organy regulacyjne odpowiedzialne za regulację rynku ex ante lub rozstrzyganie sporów między przedsiębiorstwami zgodnie z art. 20 lub 21 niniejszej dyrektywy działają niezależnie i nie występują o instrukcje do żadnego innego podmiotu ani nie przyjmują takich instrukcji w związku z wykonywaniem tych zadań, przydzielonych im na podstawie prawa krajowego wdrażającego prawo wspólnotowe. Nie wyklucza to nadzoru zgodnie z krajowym prawem konstytucyjnym. Decyzje krajowych organów regulacyjnych mogą zostać zawieszane lub uchylone

wyłącznie przez organy odwoławcze ustanowione zgodnie z art. 4. Państwa członkowskie zapewniają, aby odwołanie szefów krajowych organów regulacyjnych, o których mowa w akapicie pierwszym, lub, w stosownych przypadkach, członków organu zbiorowego pełniącego tę funkcję, lub ich zastępców, było możliwe tylko wtedy, gdy przestaną oni spełniać warunki wymagane do wykonywania obowiązków określonych wcześniej w prawie krajowym. Decyzja o odwołaniu szefa danego krajowego organu regulacyjnego lub, w stosownych przypadkach, członków organu zbiorowego pełniącego tę funkcję zostaje podana do wiadomości publicznej w chwili odwołania. Odwołany szef krajowego organu regulacyjnego lub, w stosownych przypadkach, członkowie kolegiального organu pełniącego tę funkcję otrzymują uzasadnienie decyzji i mają prawo wystąpić o jego opublikowanie, w przypadku gdy w przeciwnym razie nie doszłoby do tego; w takim przypadku uzasadnienie to zostaje opublikowane. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne, o których mowa w akapicie pierwszym, miały oddzielne budżety roczne. Budżety te są podawane do wiadomości publicznej. Państwa członkowskie zapewniają również, aby krajowe organy regulacyjne miały odpowiednie zasoby finansowe i ludzkie umożliwiające im aktywne uczestnictwo w pracach Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) [] i przyczynianie się do realizowanych przez niego funkcji.

3b.^[27] Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiednie krajowe organy regulacyjne aktywnie wspierały cele BEREC w promowaniu lepszej koordynacji i spójności regulacyjnej.

3c.^[28] Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne, przyjmując swoje własne decyzje dotyczące ich rynków krajowych, w jak największym stopniu uwzględniały opinie i wspólne stanowiska przyjmowane przez BEREC.

4. Państwa Członkowskie ogłoszą w formie łatwo przystępnej zakres zadań, jakie mają być realizowane przez krajowe organy regulacyjne, a w szczególności, czy takie zadania zostały przydzielone więcej niż jednemu organowi. W razie potrzeby, Państwa Członkowskie zapewnią wzajemną konsultację i współpracę pomiędzy powyższymi organami, pomiędzy tymi organami a krajowymi organami, którym powierzono wdrażanie przepisów z zakresu prawa konkurencji, oraz krajowymi organami, którym powierzono wdrażanie przepisów z zakresu ochrony konsumenta, w zakresie obejmującym ich wspólne interesy. Jeżeli więcej niż jeden organ jest uprawniony do rozpatrywania takich spraw, Państwa Członkowskie zapewnią, by odpowiednie zadania każdego organu zostały ogłoszone w formie łatwo przystępnej.

5. Krajowe organy regulacyjne oraz krajowe organy ds. ochrony konkurencji zobowiązane są do dostarczania sobie wzajemnie informacji niezbędnych do wdrażania postanowień niniejszej dyrektywy oraz dyrektyw szczegółowych. Uwzględniając charakter dostarczonej informacji, organ, którą ją otrzymał, zapewni taki sam stopień poufności, jak organ, którą ją dostarczył.

6. Państwa Członkowskie powiadomią Komisję o wszystkich krajowych organach regulacyjnych, którym zostały przydzielone zadania wynikające z postanowień niniejszej dyrektywy oraz dyrektyw szczegółowych oraz odpowiednio o zakresie ich odpowiedzialności.

Artykuł 4.

Prawo odwołania się

1.^[29] Państwa członkowskie zapewniają, aby na poziomie krajowym istniały skuteczne mechanizmy umożliwiające użytkownikom lub przedsiębiorstwom udostępniającym sieci lub usługi łączności elektronicznej, których dotyczy dana decyzja wydana przez krajowy organ regulacyjny, korzystanie z prawa odwołania się od takiej decyzji do organu odwoławczego niezależnego od stron uczestniczących w sporze. Organ taki, który może być sądem, dysponuje odpowiednią wiedzą specjalistyczną pozwalającą mu na skuteczne wypełnianie swoich funkcji. Państwa członkowskie zapewniają, aby aspekty merytoryczne każdej sprawy zostały właściwie rozpatrzone, oraz zapewniają istnienie skutecznych środków odwoławczych.

Do czasu rozpatrzenia odwołania decyzja krajowego organu regulacyjnego pozostaje w mocy, chyba że zgodnie z prawem krajowym zostaną zastosowane środki przejściowe.

2. Jeżeli organ odwoławczy, o którym mowa w ust. 1 powyżej, nie jest organem sądowym, powinien on zawsze sporządzić na piśmie uzasadnienie swojej decyzji. Ponadto, w takim przypadku, decyzja takiego

organu winna być zaskarżalna przed organem sądowym w rozumieniu art. 234 Traktatu.

3.^[30] Państwa członkowskie gromadzą informacje na temat ogólnego przedmiotu odwołań, liczby wniosków odwoławczych, czasu trwania postępowań odwoławczych oraz liczby wydanych decyzji o zastosowaniu środków przejściowych. Na uzasadniony wniosek Komisji lub BEREC państwa członkowskie przekazują im takie informacje.

Artykuł 5.

Dostarczanie informacji

1.^[31] Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa udostępniające sieci i usługi łączności elektronicznej dostarczały wszystkich informacji, w tym informacji o charakterze finansowym, niezbędnych krajowym organom regulacyjnym do zapewnienia zgodności z przepisami niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych lub wydanych zgodnie z nimi decyzji. Krajowe organy regulacyjne mają prawo żądać od tych przedsiębiorstw w szczególności dostarczania informacji o przyszłym rozwoju sieci lub usług, który mógłby wywrzeć wpływ na usługi hurtowe udostępniane konkurentom przez te przedsiębiorstwa. Od przedsiębiorstw o znaczącej pozycji na rynkach hurtowych można również wymagać, by przedstawiały dane księgowe dotyczące rynków detalicznych, które są związane z tymi rynkami hurtowymi. Przedsiębiorstwa niezwłocznie dostarczają takich informacji na wniosek krajowego organu regulacyjnego w terminie i na poziomie szczegółowości wymaganych przez ten organ. Informacje, o które wnioskuje krajowy organ regulacyjny, są proporcjonalne do wykonywanego zadania. Krajowy organ regulacyjny przedstawia uzasadnienie wnioskowania o dane informacje oraz traktuje informacje zgodnie z ust. 3.

2. Państwa Członkowskie zapewnią, by krajowe organy regulacyjne dostarczały Komisji, na jej uzasadniony wniosek, informacje, które są niezbędne dla realizacji przez Komisję jej zadań wynikających z Traktatu. Informacja, której żąda Komisja, winna być proporcjonalna do tychże zadań. Jeżeli dostarczona informacja odnosi się do informacji dostarczonej uprzednio przez przedsiębiorstwo na wniosek krajowego organu regulacyjnego, przedsiębiorstwa takie winne zostać o tym uprzedzone. Stosownie do potrzeb, jeżeli organ dostarczający informacje nie wystosował w sposób wyraźny i uzasadniony przeciwnego żądania, Komisja udostępni otrzymaną informację takiemu innemu organowi w innym Państwie Członkowskim.

Zgodnie z wymogami określonymi w ust. 3, Państwa Członkowskie zapewnią, by informacja dostarczona jednemu krajowemu organowi regulacyjnemu została udostępniona innemu krajowemu organowi regulacyjnemu w tym samym lub innym Państwie Członkowskim, w odpowiedzi na jego uzasadniony wniosek, jeżeli jest to niezbędne dla umożliwienia tymże organom wypełniania obowiązków wynikających z prawa wspólnotowego.

3. Jeżeli dana informacja została uznana przez dany krajowy organ regulacyjny za informację poufną zgodnie ze przepisami prawa wspólnotowego i krajowego o tajemnicy przedsiębiorcy, Komisja oraz dany krajowy organ regulacyjny zapewnią taką poufność.

4. Państwa Członkowskie zapewnią, by krajowe organy regulacyjne, działając zgodnie z krajowymi zasadami dotyczącymi publicznego dostępu do informacji oraz przepisami prawa wspólnotowego i krajowego o tajemnicy przedsiębiorcy, opublikowały taką informację, mając na uwadze rozwój otwartego i konkurencyjnego rynku.

5. Krajowe organy regulacyjne opublikują warunki publicznego dostępu do informacji, w tym procedury zapewniające uzyskanie takiego dostępu, zgodnie z ust. 4.

Artykuł 6.

Mechanizm konsultacji oraz zapewniania przejrzystości

^[32] Z wyjątkiem sytuacji objętych art. 7 ust. 9, art. 20 lub art. 21, państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne, które zamierzają podjąć środki zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych lub zamierzają wprowadzić ograniczenia zgodnie z art. 9 ust. 3 i art. 9 ust. 4, które mają znaczący wpływ na odnośny rynek, umożliwiły zainteresowanym stronom wypowiedzenie się w rozsądnym terminie w kwestii proponowanych środków.

Krajowe organy regulacyjne ogłaszają krajowe procedury konsultacyjne.

Państwa członkowskie zapewniają, aby utworzono jeden punkt informacyjny, który będzie umożliwiał dostęp do wszystkich bieżących konsultacji.

Krajowy organ regulacyjny podaje do wiadomości publicznej wyniki procedur konsultacyjnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących informacji, które zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego i krajowego o tajemnicy handlowej są informacjami poufnymi.

Artykuł 7.

Konsolidacja rynku wewnętrznego w zakresie łączności elektronicznej

[33]

1. Realizując swoje zadania wynikające z przepisów niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych, krajowe organy regulacyjne w jak największym stopniu uwzględniają cele określone w art. 8, w zakresie, w jakim dotyczą one funkcjonowania rynku wewnętrznego.

2. Krajowe organy regulacyjne przyczyniają się do rozwoju rynku wewnętrznego poprzez przejrzystą współpracę między sobą, z Komisją i z BEREC, tak, aby zapewnić jednolite stosowanie przepisów niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych we wszystkich państwach członkowskich. W tym celu krajowe organy regulacyjne w szczególności współpracują z Komisją i BEREC przy określaniu rodzajów instrumentów i środków naprawczych najodpowiedniejszych do zastosowania w określonych sytuacjach rynkowych.

3. O ile zalecenia lub wytyczne przyjęte zgodnie z art. 7b nie stanowią inaczej, z chwilą zakończenia konsultacji, o których mowa w art. 6, w przypadku gdy krajowy organ regulacyjny zamierza podjąć środek, który:

a) jest objęty zakresem stosowania art. 15 lub art. 16 niniejszej dyrektywy lub art. 5 lub art. 8 dyrektywy 2002/19/WE (dyrektywa o dostępie); oraz

b) może oddziaływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi,

udostępnia on projekt planowanego środka Komisji, BEREC i krajowym organom regulacyjnym w innych państwach członkowskich, jednocześnie, wraz z uzasadnieniem tego środka, zgodnie z art. 5 ust. 3, oraz informuje o tym Komisję, BEREC i inne krajowe organy regulacyjne. Krajowe organy regulacyjne, BEREC i Komisja mogą przedstawić swoje uwagi danemu krajowemu organowi regulacyjnemu wyłącznie w terminie jednego miesiąca. Termin jednomiesięczny nie może zostać przedłużony.

4. W przypadku gdy celem proponowanego środka, o którym mowa w ust. 3, jest:

a) zdefiniowanie odnośnego rynku, różnego od tych, które zdefiniowano w zaleceniu zgodnie z art. 15 ust. 1; lub

b) podjęcie decyzji o wskazaniu lub niewskazaniu przedsiębiorstwa jako posiadającego, samodzielnie albo łącznie z innymi, znaczącą pozycję rynkową, zgodnie z art. 16 ust. 3, 4 lub 5;

oraz środek ten oddziaływałby na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, a Komisja poinformowała krajowy organ regulacyjny o swojej opinii, zgodnie z którą proponowany środek stanowiłby przeszkodę w funkcjonowaniu rynku jednolitego, lub o swoich poważnych wątpliwościach co do zgodności tego środka z przepisami prawa wspólnotowego, a w szczególności z celami, o których mowa w art. 8, wówczas proponowany środek nie może zostać przyjęty przez kolejne dwa miesiące. Termin ten nie może zostać przedłużony. W takim przypadku Komisja informuje pozostałe krajowe organy regulacyjne o swoich zastrzeżeniach.

5. W terminie dwóch miesięcy, o którym mowa w ust. 4, Komisja może:

a) podjąć decyzję, zgodnie z którą krajowy organ regulacyjny będzie musiał wycofać proponowany środek; lub

b) podjąć decyzję o wycofaniu zastrzeżeń związanych z proponowanym środkiem, o którym mowa w ust. 4.

Przed wydaniem decyzji Komisja w jak największym stopniu uwzględnia opinię BEREC. Decyzji towarzyszy szczegółowa i obiektywna analiza, dlatego Komisja uznaje, że projektowany środek nie powinien zostać przyjęty, łącznie ze szczegółowymi propozycjami w sprawie zmiany projektowanego środka.

6. W przypadku gdy Komisja przyjęła, zgodnie z ust. 5, decyzję wymagającą od krajowego organu regulacyjnego wycofania proponowanego środka, krajowy organ regulacyjny zmienia lub wycofuje proponowany środek w terminie sześciu miesięcy od daty decyzji Komisji. Gdy proponowany środek zostaje zmieniony, krajowy organ regulacyjny przystępuje do konsultacji publicznych zgodnie z procedurami, o których mowa w art. 6, i ponownie zgłasza zmieniony proponowany środek Komisji zgodnie z przepisami ust. 3.

7. Krajowy organ regulacyjny uwzględnia w jak największym stopniu uwagi innych krajowych organów regulacyjnych, BEREC i Komisji i może - z wyjątkiem sytuacji objętych zakresem stosowania ust. 4 i ust. 5 lit. a) - przyjąć proponowany odpowiedni środek, a w przypadku przyjęcia tego środka - powiadamia o tym Komisję.

8. Krajowy organ regulacyjny przekazuje Komisji i BEREC wszystkie przyjęte ostateczne środki objęte zakresem stosowania art. 7 ust. 3 lit. a) i b).

9. W wyjątkowych okolicznościach, w przypadku gdy krajowy organ regulacyjny uzna, że zachodzi pilna potrzeba podjęcia działania w celu ochrony konkurencji i interesów użytkowników, w drodze odstępstwa od procedury określonej w ust. 3 i 4, może on niezwłocznie przyjąć proporcjonalne i tymczasowe środki. O przyjęciu tych środków zawiadamia niezwłocznie Komisję, pozostałe krajowe organy regulacyjne i BEREC, przedstawiając odpowiednie uzasadnienie. Decyzja krajowego organu regulacyjnego o nadaniu tym środkom charakteru trwałego lub przedłużeniu terminu ich stosowania podlega przepisom ust. 3 i 4.

Artykuł 7a.

Procedura dotycząca spójnego stosowania środków naprawczych

[34]

1. Jeżeli projektowany środek, objęty art. 7 ust. 3, ma na celu nałożenie, zmianę lub wycofanie obowiązku nałożonego na operatora na podstawie art. 16 w związku z art. 5 i art. 9-13 dyrektywy 2002/19/WE (dyrektywa o dostępie) oraz na podstawie art. 17 dyrektywy 2002/22/WE (dyrektywa o usłudze powszechnej), Komisja może w terminie miesiąca, o którym mowa w art. 7 ust. 3 niniejszej dyrektywy, poinformować dany krajowy organ regulacyjny i BEREC o powodach uznania, że projektowany środek stanowiłby przeszkodę dla tworzenia jednolitego rynku lub że żywi poważne wątpliwości co do zgodności tego środka z prawem wspólnotowym. W takim przypadku projektowany środek nie jest przyjmowany w kolejnych trzech miesiącach następujących po zgłoszeniu dokonany przez Komisję. W przypadku braku takiego zgłoszenia właściwy krajowy organ regulacyjny może przyjąć projektowany środek, uwzględniając w jak największym zakresie wszelkie uwagi Komisji, BEREC lub innego krajowego organu regulacyjnego.

2. W terminie trzech miesięcy, o którym mowa w ust. 1, Komisja, BEREC i właściwy krajowy organ regulacyjny ściśle współpracują w celu określenia najwłaściwszego i najskuteczniejszego środka w świetle celów ustanowionych w art. 8, biorąc jednocześnie pod uwagę opinie uczestników rynku i konieczność zapewnienia rozwoju spójnej praktyki regulacyjnej.

3. W ciągu sześciu tygodni od rozpoczęcia trzymiesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 1, BEREC wydaje większością głosów swoich członków opinię na temat zgłoszenia Komisji, o którym mowa w ust. 1, wskazując, czy uważa, że projektowany środek powinien być zmieniony lub wycofany i przedstawia w tym celu w stosownych przypadkach szczegółowe propozycje. Opinię tę należy uzasadnić i upublicznić.

4. Jeżeli BEREC podziela w swojej opinii wątpliwości Komisji, współpracuje on ściśle z odpowiednim krajowym organem regulacyjnym w celu określenia najwłaściwszego i najskuteczniejszego środka. Przed upływem trzymiesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 1, krajowy organ regulacyjny może:

- a) zmienić lub wycofać projektowany środek, uwzględniając w jak największym stopniu zgłoszenie Komisji, o którym mowa w ust. 1, oraz opinię i radę BEREC;

b) utrzymać swój projektowany środek.

5. Jeżeli BEREC nie podziela poważnych wątpliwości Komisji lub nie wyda opinii, lub jeśli krajowy organ regulacyjny zmieni lub utrzyma swój projektowany środek zgodnie z ust. 4, w ciągu jednego miesiąca od upływu trzymiesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 1, oraz przy uwzględnieniu w jak największym stopniu opinii BEREC, jeżeli została ona wydana, Komisja może:

a) wydać zalecenie zobowiązujące właściwy krajowy organ regulacyjny do zmienienia lub wycofania projektowanego środka, włącznie z przedstawieniem konkretnych propozycji w tym zakresie, i zawierające uzasadnienie wydania tego zalecenia, w szczególności jeżeli BEREC nie podziela poważnych wątpliwości Komisji;

b) podjąć decyzję o wycofaniu zastrzeżeń zgłoszonych zgodnie z ust. 1.

6. W ciągu jednego miesiąca od wydania przez Komisję zalecenia na mocy ust. 5 lit. a) lub wycofania zastrzeżeń zgodnie z ust. 5 lit. b) właściwy krajowy organ regulacyjny powiadamia Komisję i BEREC o przyjęciu ostatecznego środka.

Okres ten można wydłużyć, tak aby umożliwić krajowemu organowi regulacyjnemu wszczęcie konsultacji publicznych zgodnie z art. 6.

7. Jeżeli krajowy organ regulacyjny postanawia nie zmieniać lub też nie wycofywać projektowanego środka na podstawie zalecenia wydanego zgodnie z ust. 5 lit. a), przedstawia on umotywowane uzasadnienie.

8. Krajowy organ regulacyjny może wycofać proponowany wniosek dotyczący projektowanego środka na każdym etapie procedury.

Artykuł 7b.

Przepisy wykonawcze

[35]

1. Po przeprowadzeniu konsultacji publicznych i konsultacji z krajowymi organami regulacyjnymi, a także po uwzględnieniu w jak największym stopniu opinii BEREC, Komisja może przyjąć zalecenia lub wytyczne w odniesieniu do art. 7, w których określa formę, treść i stopień szczegółowości powiadomień wymaganych zgodnie z art. 7 ust. 3, okoliczności, w których powiadomienia nie będą wymagane, oraz sposób obliczania terminów.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 22 ust. 2.

Rozdział III. Zadania krajowych organów regulacyjnych

Artykuł 8.

Cele prowadzonej polityki oraz zasady prawne

1.^[36] Państwa Członkowskie zapewnią, by krajowe organy regulacyjne, wypełniając swoje zadania wynikające z postanowień niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych, podejmowały stosowne środki zmierzające do realizacji celów określonych w ust. 2, 3 oraz 4. Takie środki winny być proporcjonalne do celów, jakie mają zostać osiągnięte.

O ile art. 9 nie stanowi inaczej w odniesieniu do częstotliwości radiowych, państwa członkowskie w jak największym stopniu uwzględniają zalety zapewnienia neutralności technologicznej regulacji i zapewniają, aby przy wykonywaniu zadań regulacyjnych określonych w niniejszej dyrektywie i w dyrektywach szczegółowych, w szczególności związanych z zapewnieniem skutecznej konkurencji, krajowe organy regulacyjne postępowały tak samo.

Krajowe organy regulacyjne mogą przyczyniać się, w ramach swoich kompetencji, do realizacji polityki w zakresie promowania różnorodności kulturowej i językowej, jak również pluralizmu mediów.

2.^[37] Krajowe organy regulacyjne będą wspierać konkurencję w dziedzinie udostępniania sieci i usług łączności elektronicznej oraz urządzeń towarzyszących i usług, m.in.:

- a) zapewniając, aby użytkownicy, w tym użytkownicy niepełnosprawni, starsi użytkownicy i użytkownicy o szczególnych potrzebach społecznych, czerpali maksymalne korzyści z różnorodności, ceny i jakości usług;
- b) zapewniając, aby nie było zakłóceń lub ograniczeń konkurencji w sektorze łączności elektronicznej, w tym w dziedzinie transmisji treści;
- c) *(skreślona)*
- d) wspierając skuteczne wykorzystywanie oraz zarządzanie radiowymi częstotliwościami i zasobami numeracyjnymi.

3.^[38] Krajowe organy regulacyjne będą wspierać rozwój rynku wewnętrznego m.in.:

- a) usuwając istniejące bariery rynkowe w zakresie udostępniania sieci i usług łączności elektronicznej, urządzeń towarzyszących i usług oraz usług łączności elektronicznej na szczeblu wspólnotowym;
- b) wspierając ustanawianie i rozwój transeuropejskich sieci oraz interoperacyjność usług ogółouropejskich i możliwość podłączenia typu koniec-koniec;
- c) *(skreślona)*
- d) współpracując z Komisją i z BEREC, tak, aby zapewnić rozwój spójnych praktyk regulacyjnych i spójnego stosowania niniejszej dyrektywy oraz dyrektyw szczegółowych.

4.^[39] Krajowe organy regulacyjne będą promować interesy obywateli Unii Europejskiej m.in.:

- a) zapewniając wszystkim obywatelom dostęp do usługi powszechnej określonej w dyrektywie 2002/22/WE (dyrektywie o usłudze powszechnej);
- b) zapewniając wysoki poziom ochrony konsumenta w ich relacjach z dostawcami, w szczególności ustanawiając proste i niedrogie procedury rozwiązywania sporów przed organem niezależnym od stron występujących w danym sporze;
- c) przyczyniając się do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych i prywatności;
- d) promując udostępnianie jasnych informacji, w szczególności poprzez ustanowienie wymogu jawności cen i warunków użytkowania publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej;
- e) uwzględniając potrzeby określonych grup społecznych, w szczególności użytkowników niepełnosprawnych, użytkowników starszych oraz użytkowników o szczególnych potrzebach społecznych;
- f) zapewniając integralność i bezpieczeństwo publicznej sieci łączności;
- g) wspierając zdolność użytkowników do dostępu do informacji oraz ich rozpowszechniania lub korzystania z dowolnych aplikacji i usług.

5.^[40] W dążeniu do osiągnięcia założeń polityki, o których mowa w ust. 2, 3 i 4, krajowe organy regulacyjne stosują obiektywne, przejrzyste, niedyskryminacyjne i proporcjonalne zasady regulacyjne, w tym celu między innymi:

- a) promując przewidywalność regulacyjną poprzez zapewnienie spójnego podejścia regulacyjnego w kolejnych okresach przeglądu;
- b) zapewniając, aby w podobnych okolicznościach nie występowała dyskryminacja w traktowaniu przedsiębiorstw udostępniających sieci i usługi łączności elektronicznej;
- c) chroniąc konkurencję z korzyścią dla konsumentów oraz promując w odpowiednich przypadkach konkurencję opartą na infrastrukturze;
- d) promując efektywne inwestycje i innowacje w zakresie nowej i rozszerzonej infrastruktury, w tym

poprzez zagwarantowanie, że każdy przypadek obowiązku udzielenia dostępu uwzględnia ryzyko, jakie ponoszą inwestujące przedsiębiorstwa, oraz poprzez zezwolenie, aby różne porozumienia o współpracy między inwestorami a stronami zwracającymi się o dostęp stanowiły dywersyfikację ryzyka inwestycyjnego przy zapewnieniu utrzymania konkurencji na rynku i zasady niedyskryminacji;

- e) w należyтым stopniu uwzględniając warunki związane z konkurencją i konsumentami, które występują w różnych obszarach geograficznych na terytorium danego państwa członkowskiego;
- f) nakładając ex ante obowiązki regulacyjne tylko w przypadku braku skutecznej i zrównoważonej konkurencji, a także łagodząc lub znosząc takie obowiązki, kiedy tylko spełniony jest ten warunek.

Artykuł 8a.

Planowanie strategiczne i koordynacja polityki w zakresie widma radiowego

[41]

1. Państwa członkowskie współpracują ze sobą oraz z Komisją w planowaniu strategicznym, koordynacji i harmonizacji wykorzystania widma radiowego we Wspólnocie Europejskiej. W tym celu biorą pod uwagę między innymi aspekty ekonomiczne, bezpieczeństwo, zdrowie, interes ogólny, wolność wypowiedzi, aspekty kulturalne, naukowe, społeczne i techniczne polityk UE, jak również różne interesy społeczności użytkowników widma radiowego, mając na celu optymalizację wykorzystania widma radiowego oraz unikanie szkodliwych zakłóceń.

2. Państwa członkowskie współpracują ze sobą oraz z Komisją w zakresie promowania koordynacji podejść do polityki widma radiowego we Wspólnocie Europejskiej oraz, w stosownych przypadkach, zharmonizowanych warunków w odniesieniu do dostępności i efektywnego wykorzystania widma radiowego, koniecznego do ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego łączności elektronicznej.

3. Komisja, w jak największym stopniu uwzględniając opinię Zespołu ds. Polityki Spektrum Radiowego (RSPG) ustanowionego na mocy decyzji Komisji 2002/622/WE z dnia 26 lipca 2002 r. ustanawiającej Zespół ds. Polityki Spektrum Radiowego [], może przedkładać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wnioski prawodawcze dotyczące ustanowienia wieloletnich programów dotyczących polityki w zakresie widma radiowego. Takie programy określają kierunki i cele polityki w zakresie planowania strategicznego, koordynacji i harmonizacji wykorzystania widma radiowego zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych.

4. Jeżeli jest to konieczne do zapewnienia skutecznej koordynacji interesów Wspólnoty Europejskiej w organizacjach międzynarodowych zajmujących się zagadnieniami widma radiowego, Komisja - w jak największym stopniu uwzględniając opinię RSPG - może przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wspólne cele polityczne.

Artykuł 9.

Zarządzanie częstotliwościami radiowymi do celów świadczenia usług łączności elektronicznej

[42]

1. W należyтым stopniu uwzględniając fakt, że częstotliwości radiowe są dobrem publicznym, które ma istotną wartość społeczną, kulturalną i ekonomiczną, państwa członkowskie zapewniają efektywne zarządzanie częstotliwościami radiowymi do celów świadczenia usług łączności elektronicznej na ich terytorium zgodnie z art. 8 i 8a. Zapewniają także, aby przydział widma na użytek usług łączności elektronicznej i wydawanie zezwoleń ogólnych lub indywidualnych praw do użytkowania takich częstotliwości radiowych przez właściwe organy krajowe odbywały się według obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych kryteriów.

Stosując ten artykuł, państwa członkowskie przestrzegają odpowiednich umów międzynarodowych, w tym regulacji radiowych ITU, oraz mogą brać pod uwagę względy polityki publicznej.

2. Państwa członkowskie wspierają proces harmonizacji użytkowania częstotliwości radiowych w obrębie

Wspólnoty, mając na uwadze potrzebę ich efektywnego i wydajnego wykorzystania oraz osiągnięcie takich korzyści dla konsumentów, jak ekonomia skali i interoperacyjność usług. W procesie tym postępują one zgodnie z art. 8a i decyzją nr 676/2002/WE (decyzja o spektrum radiowym).

3. O ile przepisy akapitu drugiego nie stanowią inaczej, państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie rodzaje technologii wykorzystywane w usługach łączności elektronicznej mogły być stosowane w pasmach częstotliwości radiowych, uznanych w krajowym planie przeznaczenia częstotliwości za dostępne dla usług łączności elektronicznej zgodnie z prawem wspólnotowym.

Państwa członkowskie mogą jednak ustanowić proporcjonalne i niedyskryminacyjne ograniczenia określonych rodzajów użytkowanych sieci radiowych lub technologii dostępu bezprzewodowego wykorzystywanych w usługach łączności elektronicznej, w przypadku gdy jest to uzasadnione koniecznością:

- a) uniknięcia szkodliwych zakłóceń;
- b) ochrony zdrowia publicznego przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;
- c) zapewnienia jakości technicznej usługi;
- d) zapewnienia jak najszerzego współużytkowania częstotliwości radiowych;
- e) zagwarantowania efektywnego wykorzystania widma; lub
- f) zapewnienia realizacji celu leżącego w interesie ogólnym zgodnie z ust. 4.

4. O ile przepisy akapitu drugiego nie stanowią inaczej, państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie rodzaje usług łączności elektronicznej mogły być stosowane w pasmach częstotliwości radiowych, uznanych w krajowym planie przeznaczenia częstotliwości za dostępne dla usług łączności elektronicznej zgodnie z prawem wspólnotowym. Państwa członkowskie mogą jednak ustanowić proporcjonalne i niedyskryminacyjne ograniczenia rodzajów świadczonych usług łączności elektronicznej, w tym w razie konieczności w celu spełnienia wymogu ustanowionego w regulacjach radiowych ITU.

Środki, które wymagają świadczenia usług w określonym paśmie dostępnym dla usług łączności elektronicznej, są uzasadnione koniecznością realizacji celu leżącego w interesie ogólnym określonego przez państwo członkowskie zgodnie z prawem wspólnotowym, w szczególności takiego jak:

- a) bezpieczeństwo życia;
- b) wspieranie spójności społecznej, regionalnej lub terytorialnej;
- c) unikanie nieefektywnego wykorzystywania częstotliwości radiowych; lub
- d) promowanie różnorodności kulturowej i językowej oraz pluralizmu mediów, na przykład poprzez świadczenie nadawczych usług radiowych i telewizyjnych.

Środek, który zakazuje świadczenia jakiegokolwiek innej usługi łączności elektronicznej w określonym paśmie można zastosować wyłącznie w przypadku gdy jest to uzasadnione koniecznością ochrony usług związanych z bezpieczeństwem życia. Państwa członkowskie mogą również w drodze wyjątku rozszerzyć zakres takiego środka, aby zrealizować inne cele leżące w interesie ogólnym określone przez państwa członkowskie zgodnie z prawem wspólnotowym.

5. Państwa członkowskie dokonują regularnego przeglądu konieczności ograniczeń, o których mowa w ust. 3 i 4, oraz podają do wiadomości publicznej wyniki takich przeglądów.

6. ust. 3 i 4 mają zastosowanie do widma przydzielonego na użytek usług łączności elektronicznej, zezwoleń ogólnych oraz indywidualnych praw do użytkowania częstotliwości radiowych przyznanych po dniu 25 maja 2011 r.

Przydział widma, zezwolenia ogólne oraz indywidualne prawa do użytkowania, które obowiązywały przed dniem 25 maja 2011 r., podlegają art. 9a.

7. Bez uszczerbku dla przepisów dyrektyw szczegółowych państwa członkowskie mogą - uwzględniając określone warunki krajowe - ustanowić zasady zapobiegania przetrzymywaniu widma, zwłaszcza przez wyznaczenie ścisłych terminów na skuteczne wykorzystanie przez posiadaczy przyznanych im praw oraz przez stosowanie kar, w tym sankcji finansowych lub cofnięcie praw do użytkowania w razie nieprzebrzegania tych terminów. Zasady te są ustalane i stosowane w sposób proporcjonalny, niedyskryminacyjny i przejrzysty.

Artykuł 9a.

Przegląd ograniczeń istniejących praw

[43]

1. Przez okres pięciu lat począwszy od dnia 25 maja 2011 r. państwa członkowskie mogą zezwolić posiadaczom praw do użytkowania częstotliwości radiowych, które zostały przyznane przed tą datą i które pozostaną ważne przez okres nie krótszy niż pięć lat od tej daty, na złożenie wniosku do właściwego organu krajowego o ponowną ocenę ograniczeń ich praw zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4.

Przed przyjęciem decyzji właściwy organ krajowy powiadamia posiadacza praw o ocenie ograniczeń, wskazując zakres praw po ponownej ocenie i zapewniając przy tym odpowiednią ilość czasu na wycofanie wniosku.

Jeżeli posiadacz prawa wycofa swój wniosek, jego prawa pozostaną niezmienione do chwili ich wygaśnięcia lub do końca okresu pięciu lat, w zależności od tego, który termin jest krótszy.

2. Po upływie pięcioletniego okresu, o którym mowa w ust. 1, państwa członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki w celu zapewnienia stosowania art. 9 ust. 3 i 4 w stosunku do wszystkich pozostałych zezwoleń ogólnych lub indywidualnych praw do użytkowania oraz przydziałów widma na użytek usług łączności elektronicznej, które istniały w dniu 25 maja 2011 r..

3. Stosując przepisy niniejszego artykułu, państwa członkowskie podejmują właściwe środki w celu wspierania uczciwej konkurencji.

4. Środki przyjęte w ramach stosowania niniejszego artykułu nie oznaczają przyznania nowych praw do użytkowania, a zatem nie podlegają odpowiednim przepisom art. 5 ust. 2 dyrektywy 2002/20/WE (dyrektywa o zezwoleniach).

Artykuł 9b.

Przekazanie lub dzierżawa indywidualnych praw do użytkowania częstotliwości radiowych

[44]

1. Państwa członkowskie zapewniają, że przedsiębiorstwa mogą zgodnie z warunkami dotyczącymi praw do użytkowania częstotliwości radiowych oraz zgodnie z procedurami krajowymi przekazywać lub wdzierżawiać innym przedsiębiorstwom indywidualne prawa do użytkowania częstotliwości radiowych w pasmach, co do których jest to przewidziane w ramach środków wykonawczych przyjętych zgodnie z ust. 3.

W przypadku innych pasm państwa członkowskie mogą również ustanowić możliwość przekazania lub dzierżawienia przez przedsiębiorstwa na rzecz innych przedsiębiorstw indywidualnych praw użytkowania częstotliwości radiowych zgodnie z krajowymi procedurami.

Po przekazaniu lub wdzierżawieniu indywidualnych praw do użytkowania częstotliwości radiowych nadal mają zastosowanie warunki związane z tymi prawami, o ile właściwy organ krajowy nie postanowił inaczej. Państwa członkowskie mogą również stwierdzić, że przepisy niniejszego ustępu nie mają zastosowania, jeżeli indywidualne prawo przedsiębiorstwa do użytkowania częstotliwości radiowych przyznano początkowo bezpłatnie.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa powiadamiały zgodnie z procedurami krajowymi o zamiarze lub fakcie przekazania praw do użytkowania częstotliwości radiowych właściwe organy krajowe odpowiedzialne za przyznawanie tych praw, a także by taki zamiar lub fakt były podawane do wiadomości publicznej. W przypadku gdy użytkowanie częstotliwości radiowych zostało zharmonizowane poprzez stosowanie decyzji nr 676/2002/WE (decyzja o spektrum radiowym) lub innych środków wspólnotowych, każde takie przekazanie musi spełniać wymogi takiego zharmonizowanego użytkowania.

3. Komisja może przyjąć odpowiednie środki wykonawcze w celu identyfikacji pasm, dla których prawa użytkowania częstotliwości radiowych mogą być przekazywane lub dzierżawione pomiędzy przedsiębiorstwami. Środki te nie obejmują częstotliwości wykorzystywanych do celów nadawczych.

Takie techniczne środki wykonawcze, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmowane są zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 22 ust. 3.

Artykuł 10.

Numeracja, nazewnictwo i adresowanie

1.^[45] Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne poddawały kontroli przyznawanie praw do wykorzystania wszystkich krajowych zasobów numeracyjnych oraz zarządzanie krajowym planem numeracyjnym. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla wszystkich publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej były udostępniane odpowiednie numery i zakresy numeracyjne. Krajowe organy regulacyjne ustanawiają obiektywne, jawne i niedyskryminacyjne procedury przyznawania praw do wykorzystania krajowych zasobów numeracyjnych.

2.^[46] Krajowe organy regulacyjne zapewniają, aby krajowe plany i procedury numeracyjne były stosowane w sposób gwarantujący równe traktowanie wszystkich dostawców publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej. W szczególności państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa, którym przyznano prawo do wykorzystania danego zakresu numerów, nie dyskryminowały innych dostawców usług łączności elektronicznej w odniesieniu do ciągów numerów używanych przy zapewnianiu dostępu do ich usług.

3. Państwa Członkowskie zapewnią, by krajowe plany numeracyjne oraz wszelkie kolejne uzupełnienia czy zmiany tych planów były publikowane przy zastosowaniu jedynie tych ograniczeń, które zostały nałożone ze względu na bezpieczeństwo narodowe.

4.^[47] Państwa członkowskie wspierają proces harmonizacji określonych numerów lub zakresów numeracyjnych w obrębie Wspólnoty w przypadku gdy sprzyja to zarówno funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, jak i rozwojowi usług ogóloeuropiejskich. Komisja może podjąć w tej sprawie odpowiednie techniczne środki wykonawcze.

Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmowane są zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 22 ust. 3.

5. Jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia pełnej globalnej interoperacyjności usług, Państwa Członkowskie będą koordynować swoje stanowiska w obrębie organizacji międzynarodowych oraz na forum międzynarodowym przy podejmowaniu decyzji w sprawach związanych z numeracją, nazewnictwem oraz adresowaniem sieci i usług łączności elektronicznej.

Artykuł 11.

Prawa drogi

1.^[48] Państwa Członkowskie zapewnią, że jeżeli właściwy organ rozpatruje:

- wniosek o przyznanie prawa instalowania urządzeń w odniesieniu do własności publicznej lub prywatnej, złożony przez przedsiębiorstwo uprawnione do udostępniania publicznych sieci łączności, lub
- wniosek o przyznanie prawa do instalowania urządzeń w odniesieniu do własności publicznej lub prywatnej, złożony przez przedsiębiorstwo uprawnione do udostępniania sieci łączności elektronicznej, ale nie na rzecz ogółu ludności,

organ ten:

- działa na podstawie prostych, skutecznych, przejrzystych i ogólnodostępnych procedur, stosowanych bez dyskryminacji i bez zwłoki, przy czym w każdym przypadku - z wyjątkiem przypadków pozbawienia praw - podejmuje decyzję w terminie sześciu miesięcy od daty wpłynięcia wniosku, oraz
- stosuje się do zasad przejrzystości i niedyskryminacji określając warunki związane z tymi prawami.

Powyższe procedury mogą różnić się między sobą w zależności od tego, czy wnioskodawca udostępnia publiczne sieci łączności czy też nie.

2.^[49] Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy władze państwowe lub lokalne zachowują prawo własności lub kontrolę nad przedsiębiorstwami eksploatującymi publiczne sieci łączności elektronicznej lub publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej, istniał skuteczny i strukturalny rozdział funkcji polegającej na przyznawaniu praw, o których mowa w ust. 1, od działalności związanych z wykonywaniem prawa własności lub kontroli.

3. Państwa Członkowskie zapewnią, by istniały skuteczne mechanizmy umożliwiające przedsiębiorstwom odwoływanie się od decyzji w przedmiocie przyznania prawa instalowania urządzeń przed organem niezależnym od stron zaangażowanych w spór.

Art. 12.

Kolokacja oraz współużytkowanie elementów sieci i urządzeń towarzyszących przez podmioty udostępniające sieci łączności elektronicznej

[50]

1. W przypadku gdy na podstawie przepisów prawa krajowego przedsiębiorstwo udostępniające sieci łączności elektronicznej ma prawo instalowania urządzeń na, nad lub pod własnością publiczną lub prywatną, lub jeżeli może ono korzystać z procedury wywłaszczenia lub z użytkowania nieruchomości, krajowe organy regulacyjne, uwzględniając w pełni zasadę proporcjonalności, mogą narzucić współużytkowanie tych urządzeń lub tej nieruchomości, w tym budynków, wejść do budynków, okablowania budynków, masztów, anten, wież i innych konstrukcji nośnych, kanałów, przewodów, studzienek, szafek.

2. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby posiadacze praw, o których mowa w ust. 1, współużytkowali urządzenia lub nieruchomości (łącznie z fizyczną kolokacją), lub podjęli środki ułatwiające koordynację robót publicznych w celu ochrony środowiska, zdrowia publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub w celu realizacji założeń planowania przestrzennego i wyłącznie po upływie odpowiedniego terminu wyznaczonego na przeprowadzenie konsultacji społecznych, podczas których wszystkie zainteresowane strony mogą przedstawić swoje stanowisko. Takie współużytkowanie lub działania koordynacyjne mogą wiązać się z ustanowieniem zasad dotyczących podziału kosztów współużytkowania urządzeń lub nieruchomości.

3. Państwa członkowskie gwarantują, że organy krajowe, po odpowiednim okresie konsultacji publicznych, w czasie którego wszystkim zainteresowanym stronom daje się możliwość przedstawienia swoich stanowisk, są również uprawnione do nałożenia obowiązku związanego z udostępnianiem okablowania wewnątrz budynków lub okablowania na odcinku do pierwszego punktu koncentracji lub dystrybucji, jeżeli znajduje się on poza budynkiem, na posiadacza praw, o których mowa w ust. 1, lub na właściciela takiego okablowania, jeżeli jest to uzasadnione na tej podstawie, że powielanie takiej infrastruktury byłoby niewydajne ekonomicznie lub fizycznie niewykonalne. Tego typu ustalenia dotyczące współużytkowania lub koordynacji mogą obejmować przepisy dotyczące rozkładania kosztów współużytkowania urządzeń lub nieruchomości dostosowane w razie potrzeby do stopnia ryzyka.

4. Państwa członkowskie zapewniają, że właściwe organy krajowe mogą zwracać się do przedsiębiorstw o dostarczanie koniecznych informacji umożliwiających tym organom wraz z krajowymi organami regulacyjnymi ustanowienie szczegółowego wykazu rodzaju, dostępności i lokalizacji urządzeń, o których mowa w ust. 1, oraz udostępnienia go zainteresowanym stronom.

5. Środki podjęte przez krajowy organ regulacyjny zgodnie z niniejszym artykułem są obiektywne, przejrzyste, niedyskryminacyjne i proporcjonalne. W razie potrzeby realizację tych środków koordynują organy lokalne.

Artykuł 13.

Rozdzielność księgową i sprawozdania finansowe

1. Państwa Członkowskie nałożą na przedsiębiorstwa udostępniające publiczne sieci łączności lub świadczące publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej, mających specjalne lub wyłączne prawo świadczenia usług w innych sektorach w tym samym lub w innym Państwie Członkowskim, obowiązek:

- a) prowadzenia rozdzielnej księgowości dla działalności związanej z udostępnianiem sieci lub usług łączności elektronicznej, w takim zakresie, w jakim byłoby to niezbędne, gdyby ta działalność prowadzona była przez różne podmioty prawa, dla potrzeb identyfikacji wszystkich elementów kosztów i przychodów, wraz z podstawą ich kalkulacji oraz wskazaniem zastosowanych metod ich uzyskania, związanych z działalnością polegającą na udostępnianiu sieci lub usług łączności elektronicznej, w tym wyszczególnienie podziału aktywów i kosztów strukturalnych, lub
- b) wprowadzenia strukturalnego rozdziału działalności związanej z udostępnianiem sieci lub usług łączności elektronicznej.

Państwa Członkowskie mogą zrezygnować z zastosowania wymogów, o których mowa w pierwszym akapicie, wobec przedsiębiorstw, których roczny obrót z działalności związanej z sieciami i usługami łączności elektronicznej w Państwie Członkowskim nie przekracza 50 milionów euro.

2. Jeżeli przedsiębiorstwa udostępniające publiczne sieci łączności lub świadczący publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej nie podlegają wymogom określonych w przepisach prawa spółek i nie spełniają wymogów określonych w przepisach prawa wspólnotowego o prowadzeniu księgowości przez małe i średnie przedsiębiorstwa, ich sprawozdania finansowe winny być sporządzone i przekazane do zbadania niezależnemu biegłemu rewidentowi, a następnie ogłoszone. Badanie winno być przeprowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego. Powyższy wymóg powinien mieć także zastosowanie w odniesieniu do rozdzielnej księgowości prowadzonej zgodnie z postanowieniami ust. 1 lit. a).

Rozdział IIIa. BEZPIECZEŃSTWO I INTEGRALNOŚĆ SIECI I USŁUG^[51]

Artykuł 13a.

Bezpieczeństwo i integralność

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa udostępniające publiczne sieci łączności lub świadczące publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej podejmowały właściwe środki techniczne i organizacyjne w razie wystąpienia zagrożenia dla bezpieczeństwa sieci lub usług. Środki te zapewniają poziom bezpieczeństwa proporcjonalny do istniejącego ryzyka z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy i technologii. W szczególności należy podjąć środki zapobiegające wpływowi i minimalizujące wpływ, jaki na użytkowników i wzajemnie połączone sieci mogą mieć przypadki stwarzające zagrożenie bezpieczeństwa.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa udostępniające publiczne sieci łączności stosowały wszelkie właściwe środki w celu zapewnienia integralności swoich sieci, a tym samym zapewniały ciągłość świadczenia usług za pośrednictwem tych sieci.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa udostępniające publiczne sieci łączności lub świadczące publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej powiadamiały właściwy krajowy organ regulacyjny o każdym naruszeniu bezpieczeństwa lub utracie integralności, które miały znaczący wpływ na sieci lub usług.

W stosownych przypadkach dany krajowy organ regulacyjny informuje krajowe organy regulacyjne innych państw członkowskich oraz Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA). W przypadku gdy krajowy organ regulacyjny uzna, że ujawnienie takiego naruszenia leży w interesie ogólnym, może podać tę informację do wiadomości publicznej lub nałożyć taki obowiązek na przedsiębiorstwa.

Raz w roku krajowy organ regulacyjny przekazuje Komisji i ENISA sprawozdanie podsumowujące otrzymane zgłoszenia i działania podjęte zgodnie z niniejszym ustępem.

4. Komisja, w jak największym stopniu uwzględniając opinię ENISA, może przyjąć właściwe techniczne środki wykonawcze mające na celu harmonizację środków, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, w tym środki określające okoliczności, format i procedury stosowane w odniesieniu do wymogów dotyczących

zgłoszenia. Te techniczne środki wykonawcze opierają się w jak najszerszym zakresie na normach europejskich i międzynarodowych i nie uniemożliwiają państwom członkowskim przyjmowania dodatkowych wymogów służących osiągnięciu celów określonych w ust. 1 i 2.

Takie środki wykonawcze, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmowane są zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 22 ust. 3.

Artykuł 13b.

Wdrożenie i egzekwowanie

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w celu wdrożenia art. 13a właściwe krajowe organy regulacyjne były uprawnione do wydawania wiążących instrukcji, w tym instrukcji na temat ograniczeń czasowych dotyczących wdrożenia, przedsiębiorstwom udostępniającym publiczne sieci łączności lub świadczącym publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe krajowe organy regulacyjne były uprawnione do wymagania od przedsiębiorstw udostępniających publiczne sieci łączności lub świadczących publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej:

- a) dostarczania informacji potrzebnych do oceny bezpieczeństwa i integralności ich usług i sieci, w tym dokumentów dotyczących polityki bezpieczeństwa; oraz
- b) poddania się audytowi bezpieczeństwa przeprowadzanemu przez wykwalifikowany niezależny podmiot lub właściwy organ krajowy i udostępnienia krajowemu organowi regulacyjnemu wyników takiego audytu. Koszty audytu ponosi przedsiębiorstwo.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne posiadały wszelkie uprawnienia niezbędne do badania przypadków nieprzestrzegania wymogów oraz jego wpływu na bezpieczeństwo i integralność sieci.

4. Niniejsze przepisy pozostają bez uszczerbku dla art. 3 niniejszej dyrektywy.

Rozdział IV. Ogólne postanowienia

Artykuł 14.

Przedsiębiorcy posiadający znaczącą pozycję rynkową

1. Jeżeli postanowienia dyrektyw szczegółowych nakładają na krajowe organy regulacyjne obowiązek ustalenia, czy operatorzy posiadają znaczącą pozycję rynkową, zgodnie z procedurą określoną w art. 16, stosuje się postanowienia ust. 2 oraz 3 niniejszego artykułu.

2. Uznaje się, że przedsiębiorstwo posiada znaczącą pozycję rynkową, jeżeli samodzielnie lub wspólnie z innymi ma pozycję równoważną pozycji dominującej, tj. tak silną pozycję ekonomiczną, że uprawnia go ona do postępowania według swojego uznania, nie bacząc na innych konkurentów, klientów i ostatecznych konsumentów.

Oceniając, czy dwa lub więcej przedsiębiorstw ma dominującą pozycję na rynku, krajowe organy regulacyjne winny w szczególności postępować zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego i przede wszystkim mieć na uwadze wytyczne dotyczące analizy rynku i oceny znaczącej pozycji rynkowej, publikowane przez Komisję zgodnie z art. 15. Kryteria, które winny być zastosowane przy dokonywaniu takiej oceny, zostały określone w załączniku II.

3.^[52] Jeżeli przedsiębiorstwo posiada znaczącą pozycję na określonym rynku (pierwszy rynek), można także uznać, że posiada ono również znaczącą pozycję na rynku blisko z tym rynkiem związanym (drugi rynek), w przypadku gdy powiązania między obydwojema rynkami pozwalają na przeniesienie pozycji rynkowej z pierwszego rynku na drugi rynek, tym samym zwiększając pozycję rynkową danego przedsiębiorstwa. Dlatego też zgodnie z art. 9, 10, 11 i 13 dyrektywy 2002/19/WE (dyrektywa o dostępie) na drugim rynku można zastosować środki naprawcze, które mają na celu uniemożliwienie takiego przeniesienia, a jeżeli środki takie okażą się niewystarczające, można nałożyć środki naprawcze zgodnie

z art. 17 dyrektywy 2002/22/WE (dyrektywa o usłudze powszechnej).

Artykuł 15.

Procedura określania i definiowania rynków

[53]

1.^[54] Po przeprowadzeniu konsultacji publicznych, w tym konsultacji z krajowymi organami regulacyjnymi, a także po uwzględnieniu w jak największym stopniu opinii BEREC, Komisja, zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 22 ust. 2, przyjmuje zalecenie w sprawie odnośnych rynków produktów i usług (zalecenie). Zalecenie określa te rynki produktów i usług sektora łączności elektronicznej, których cechy mogą uzasadnić nałożenie wymogów regulacyjnych określonych w dyrektywach szczegółowych, bez uszczerbku dla rynków, które mogą być zdefiniowane w szczególnych przypadkach na podstawie przepisów prawa konkurencji. Komisja definiuje rynki zgodnie z zasadami prawa konkurencji.

Komisja regularnie dokonywać będzie przeglądu zalecenia.

2. Komisja opublikuje, najpóźniej w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy, wytyczne dotyczące analizy rynku i oceny znacznej pozycji rynkowej (zwane dalej „wytycznymi”), które winny być zgodne z przepisami prawa konkurencji.

3.^[55] Uwzględniając w jak największym stopniu treść zalecenia oraz wytycznych, krajowe organy regulacyjne definiują - zgodnie z zasadami prawa konkurencji - odnośne rynki stosownie do okoliczności krajowych, a w szczególności odnośne rynki geograficzne na swoim terytorium. Krajowe organy regulacyjne postępują zgodnie z procedurami, o których mowa w art. 6 i 7, zanim zdefiniują rynki różne od tych, które zdefiniowano w zaleceniu.

4.^[56] Po przeprowadzeniu konsultacji, w tym konsultacji z krajowymi organami regulacyjnymi, Komisja - w jak największym stopniu uwzględniając opinię BEREC, może przyjąć decyzję określającą rynki ponadnarodowe, działając zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 22 ust. 3.

Artykuł 16.

Procedura analizy rynku

1.^[57] Krajowe organy regulacyjne przeprowadzają analizę odnośnych rynków, biorąc pod uwagę rynki określone w zaleceniu oraz w jak największym stopniu uwzględniając treść wytycznych. Państwa członkowskie zapewniają, aby taka analiza została przeprowadzona w miarę potrzeby we współpracy z krajowymi organami odpowiedzialnymi za ochronę konkurencji.

2.^[58] W przypadku gdy na podstawie przepisów ust. 3 lub 4 niniejszego artykułu, art. 17 dyrektywy 2002/22/WE (dyrektywa o usłudze powszechnej) lub art. 8 dyrektywy 2002/19/WE (dyrektywa o dostępie) krajowy organ regulacyjny zobowiązany jest podjąć decyzję w sprawie nałożenia, utrzymania, zmiany lub uchylecia obowiązków w odniesieniu do przedsiębiorstw, stwierdza on na podstawie dokonanej analizy rynku, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, czy na odnośnym rynku występuje skuteczna konkurencja.

3. Jeżeli krajowy organ regulacyjny ustali, że na danym rynku występuje efektywna konkurencja, nie będzie nakładać ani utrzymywać żadnych specyficznych wymogów, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. W przypadku, gdy dla danego specyficznego sektora istnieją już wymogi prawne, organ regulacyjny uchyli wymogi nałożone na przedsiębiorstwa na tym odnośnym rynku. Osobom, których uchylenie takich wymogów będzie dotyczyło, zostanie przyznane prawo złożenia wypowiedzenia w odpowiednim terminie.

4.^[59] W przypadku gdy krajowy organ regulacyjny ustali, że na odnośnym rynku nie występuje skuteczna konkurencja, wskazuje on przedsiębiorstwa, które samodzielnie lub wspólnie z innymi posiadają znaczącą pozycję na tym rynku, zgodnie z art. 14. Krajowy organ regulacyjny nakłada na takie przedsiębiorstwa odpowiednie szczególne wymogi regulacyjne, o których mowa w ust. 2 niniejszego

artykułu, lub utrzymuje lub zmienia już istniejące wymogi.

5.^[60] W przypadku rynków ponadnarodowych określonych w decyzji, o której mowa w art. 15 ust. 4, dane krajowe organy regulacyjne wspólnie przeprowadzają analizę rynku, mając przede wszystkim na uwadze treść wytycznych, a następnie, działając wspólnie, podejmują decyzję dotyczącą nałożenia, utrzymania, zmiany lub uchylecia wymogów regulacyjnych, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu.

6.^[61] Środki podjęte zgodnie z przepisami ust. 3 i 4 podlegają procedurom, o których mowa w art. 6 i 7. Krajowe organy regulacyjne przeprowadzają analizę odnośnego rynku i powiadamiają o odpowiednim proponowanym środku zgodnie z art. 7:

- a) w terminie trzech lat od przyjęcia poprzedniego środka dotyczącego tego rynku. Jednak w drodze wyjątku termin ten może być wydłużony maksymalnie o trzy dodatkowe lata, w przypadku gdy krajowy organ regulacyjny powiadomił Komisję o uzasadnionej propozycji jego przedłużenia, a Komisja w ciągu jednego miesiąca od otrzymania powiadomienia nie wyraziła sprzeciwu;
- b) w przypadku rynków niezgłoszonych wcześniej Komisji - w terminie dwóch lat od przyjęcia zmienionego zalecenia w sprawie odnośnych rynków; lub
- c) w przypadku państw członkowskich, które niedawno przystąpiły do Unii - w terminie dwóch lat od ich przystąpienia.

7.^[62] W przypadku gdy krajowy organ regulacyjny w terminie określonym w art. 16 ust. 6 nie zakończył analizy odnośnego rynku określonego w zaleceniu, BEREC pomaga mu, na wniosek, zakończyć analizę konkretnego rynku i szczególnych obowiązków, które mają zostać nałożone. Po uzyskaniu takiej pomocy krajowy organ regulacyjny, którego to dotyczy, powiadamia Komisję o proponowanym środku w terminie sześciu miesięcy, zgodnie z art. 7.

Artykuł 17.

Normalizacja

1.^[63] Komisja, działając zgodnie z procedurą określoną w art. 22 ust. 2, sporządzi i opublikuje w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* listę norm nieobowiązkowych i specyfikacji, które mogą posłużyć za podstawę do wszczęcia procedury harmonizacji w dziedzinie udostępniania sieci łączności elektronicznej, usług łączności elektronicznej, urządzeń towarzyszących i usług. W razie potrzeby Komisja będzie mogła, działając zgodnie z procedurą określoną w art. 22 ust. 2 i po konsultacji z Komitetem ustanowionym na mocy dyrektywy 98/34/WE, zażądać od europejskich organizacji normalizacyjnych (Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego - CEN, Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego Elektrotechniki - CENELEC i Europejskiego Instytutu Norm Telekomunikacyjnych - ETSI) ustanowienia norm.

2.^[64] Państwa Członkowskie będą zachęcały do stosowania norm lub specyfikacji, o których mowa w ust. 1, przy świadczeniu usług, udostępnianiu technicznych interfejsów lub funkcji sieciowych, w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapewnienia interoperacyjności usług i zwiększenia swobody wyboru użytkowników.

Tak długo, jak normy i/lub specyfikacje nie zostały opublikowane zgodnie z ust. 1, Państwa Członkowskie będą zachęcały do wdrożenia norm lub specyfikacji przyjętych przez europejskie organizacje normalizacyjne.

W przypadku braku takich norm lub specyfikacji, państwa członkowskie zachęcają do wdrożenia międzynarodowych norm lub zaleceń przyjętych przez Międzynarodową Unię Telekomunikacyjną (ITU), Europejską Organizację Poczty i Telekomunikacji (CEPT), Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO) lub Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną (IEC).

W przypadku istniejących już norm międzynarodowych, Państwa Członkowskie będą zachęcały europejskie organizacje normalizacyjne do stosowania ich lub ich odpowiednich części jako podstawę norm, które mają być rozwinięte, chyba, że takie normy międzynarodowe lub ich odpowiednie części okazałyby się nieskuteczne.

3. Jeżeli normy i/lub specyfikacje, o których mowa w ust. 1, nie zostały odpowiednio wdrożone, tak więc że interoperacyjność usług w jednym lub więcej Państwach Członkowskich nie może zostać zapewniona,

wdrożenie takich norm i/lub specyfikacji może stać się obowiązkowe, zgodnie z procedurą określoną w ust. 4, w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapewnienia interoperacyjności usług i zwiększenia swobody wyboru użytkowników.

4.^[65] W przypadku gdy Komisja zamierza wprowadzić obowiązek wdrożenia niektórych norm lub specyfikacji, publikuje odpowiednią informację w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz wzywa wszystkie zainteresowane strony do publicznego wypowiedzenia się w tej sprawie. Komisja podejmuje odpowiednie środki wykonawcze oraz wprowadza obowiązek wdrożenia odpowiednich norm, zamieszczając odesłanie do nich, jako norm obowiązkowych w liście norm lub specyfikacji opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

5.^[66] W przypadku gdy Komisja uzna, że normy lub specyfikacje, o których mowa w ust.1, nie przyczyniają się już dłużej do harmonizacji świadczonych usług łączności elektronicznej, albo że nie odpowiadają już potrzebom konsumentów lub utrudniają postęp technologiczny, usuwa je z listy norm lub specyfikacji, o której mowa w ust.1, działając zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 22 ust.2.

6.^[67] Jeżeli Komisja uzna, że normy i/lub specyfikacje, o których mowa w ust. 4, nie przyczyniają się już dłużej do harmonizacji świadczonych usług łączności elektronicznej, albo, że nie wychodzą naprzeciw potrzebom konsumenta lub utrudniają rozwój technologiczny, podejmuje właściwe środki wykonawcze i usuwa te normy lub specyfikacje z listy norm lub specyfikacji, o której mowa w ust. 1.

6a.^[68] Środki wykonawcze mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, o których mowa w ust. 4 i 6, przyjmowane są zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 22 ust. 3.

7. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania w odniesieniu do podstawowych wymogów, specyfikacji interfejsów oraz zharmonizowanych norm, do których znajdują zastosowanie postanowienia dyrektywy 1999/5/WE.

Artykuł 18.

Interoperacyjność usług interaktywnej telewizji cyfrowej

1.^[69] Dla promowania swobodnego przepływu informacji, pluralizmu mediów oraz różnorodności kulturowej, Państwa Członkowskie będą zachęcać, zgodnie z postanowieniami art. 17 ust. 2:

- a) podmioty świadczące usługi cyfrowej telewizji interaktywnej celem publicznego rozpowszechniania ich we Wspólnocie za pośrednictwem platform cyfrowej telewizji interaktywnej, niezależnie od systemu transmisyjnego - do używania otwartego API;
- b) podmioty udostępniające wszelkie zaawansowane urządzenia telewizji cyfrowej, przygotowanych na odbiór usług cyfrowej telewizji interaktywnej za pośrednictwem platform cyfrowej telewizji interaktywnej - do dostosowania się do otwartego API, zgodnie z minimum wymogów wynikających z odpowiednich standardów i specyfikacji;
- c) podmioty świadczące usługi i dostarczające urządzenia telewizji cyfrowej - do współpracy przy świadczeniu interoperacyjnych usług telewizyjnych dla niepełnosprawnych użytkowników końcowych.

2. Bez uszczerbku dla art. 5 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2002/19/WE (dyrektywy o dostępie), Państwa Członkowskie będą zachęcać posiadaczy API do udostępniania na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminujących warunkach oraz za odpowiednim wynagrodzeniem wszelkich informacji niezbędnych dla umożliwienia podmiotom świadczącym usługi cyfrowej telewizji interaktywnej świadczenia wszelkich usług, które opierają się na API w pełnej formie funkcjonalnej.

3.^[70] *(skreślony)*

Artykuł 19.

Procedury harmonizacji

[71]

1. Bez uszczerbku dla art. 9 niniejszej dyrektywy oraz art. 6 i 8 dyrektywy 2002/20/WE (dyrektywa o zezwoleniach), w przypadku gdy Komisja stwierdzi, że rozbieżności we wdrażaniu przez krajowe organy regulacyjne zadań regulacyjnych określonych w niniejszej dyrektywie i w dyrektywach szczegółowych mogą stwarzać przeszkody w tworzeniu rynku wewnętrznego, może ona wydać zalecenie lub decyzję co do zharmonizowanego stosowania przepisów niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych w celu przyspieszenia realizacji celów określonych w art. 8, w jak największym stopniu uwzględniając opinię BEREC.

2. Wydając zalecenie zgodnie z ust. 1, Komisja działa zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 22 ust. 2.

Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne w jak największym stopniu uwzględniały te zalecenia przy wypełnianiu swoich zadań. W przypadku gdy krajowy organ regulacyjny postanowi nie stosować się do danego zalecenia, informuje o tym Komisję, uzasadniając swoje stanowisko.

3. Decyzje przyjęte zgodnie z ust. 1 mogą zawierać jedynie określenie zharmonizowanego lub skoordynowanego podejścia w celu rozwiązania następujących kwestii:

- a) niespójnego wdrażania przez krajowe organy regulacyjne ogólnych podejść regulacyjnych dotyczących regulacji rynków łączności elektronicznej przy zastosowaniu art. 15 i 16, jeżeli tworzy to barierę dla rynku wewnętrznego; decyzje takie nie odnoszą się do szczegółowych powiadomień wydawanych przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z art. 7a;

W takim przypadku Komisja przedstawia projekt decyzji jedynie:

- co najmniej po dwóch latach od przyjęcia swojego zalecenia dotyczącego tej samej kwestii, oraz
- przy uwzględnieniu w jak największym stopniu opinii BEREC w tej sprawie na temat przyjęcia takiej decyzji, którą to opinię BEREC dostarcza w okresie trzech miesięcy od wystąpienia o nią przez Komisję;
- b) numerowania, w tym zakresów numerów, przenoszenia numerów i identyfikatorów, systemów translacji numerów i adresów oraz dostępu do służb ratowniczych pod numerem 112.

4. Decyzja, o której mowa w ust. 1, mająca na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, jest przyjmowana zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 22 ust. 3.

5. BEREC może z własnej inicjatywy doradzić Komisji, czy należy przyjąć środki zgodnie z ust. 1.

Artykuł 20.

Rozstrzyganie sporów między przedsiębiorstwami

1.^[72] Jeżeli w związku z istniejącymi obowiązkami wynikającymi z niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych dojdzie do sporu między przedsiębiorstwami udostępniającymi sieci lub usługi łączności elektronicznej w państwie członkowskim lub do sporu między takimi przedsiębiorstwami a innymi przedsiębiorstwami w państwie członkowskim korzystającymi z obowiązku zapewnienia dostępu lub wzajemnych połączeń wynikającego z niniejszej dyrektywy lub z dyrektyw szczegółowych, krajowy organ regulacyjny na wniosek którejkolwiek ze stron i bez uszczerbku dla przepisów ust. 2 wydaje wiążącą decyzję celem rozstrzygnięcia sporu w jak najkrótszym terminie, a w każdym razie w terminie nieprzekraczającym czterech miesięcy, chyba że zachodzą wyjątkowe okoliczności. Dane państwo członkowskie wymaga, aby wszystkie strony sporu w pełni współpracowały z krajowym organem regulacyjnym.

2. Państwa Członkowskie mogą przyjąć przepisy umożliwiające krajowym organom regulacyjnym odstąpienia od rozstrzygnięcia sporu za pomocą wydania wiążącej decyzji, jeżeli istnieją inne mechanizmy, w tym mediacja, mogące lepiej i w krótszym czasie przyczynić się do rozstrzygnięcia sporu, zgodnie z postanowieniami art. 8. Krajowy organ regulacyjny niezwłocznie poinformuje strony. Jeżeli po upływie czterech miesięcy spór nie został rozstrzygnięty, zaś strona domagająca się naprawienia szkody

nie wszczęła postępowania przed sądem, krajowy organ regulacyjny wyda, na wniosek którejkolwiek ze stron, wiążącą decyzję celem rozstrzygnięcia sporu w możliwie najkrótszym terminie, a w każdym razie w terminie nieprzekraczającym czterech miesięcy.

3. Rozstrzygając dany spór, krajowy organ regulacyjny wyda decyzje przy uwzględnieniu celów określonych w art. 8. Jakiegokolwiek obowiązki nałożone na przedsiębiorstwo przez krajowy organ regulacyjny w związku z rozstrzygnięciem sporu powinny być zgodne z postanowieniami niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych.

4. Decyzja wydana przez krajowy organ regulacyjny zostanie publicznie udostępniona, przy zachowaniu wymogów związanych z tajemnicą przedsiębiorcy. Stronom, których ona dotyczy, należy przedstawić w sposób wyczerpujący uzasadnienie tej decyzji.

5. Procedury określone w ust. 1, 3 oraz 4 nie powinny uniemożliwiać żadnej ze stron skierowania sporu na drogę sądową.

Artykuł 21.

Rozstrzygnięcie sporów transgranicznych

[73]

1. W przypadku sporu transgranicznego powstałego w związku ze stosowaniem niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych pomiędzy stronami w różnych państwach członkowskich i w przypadku gdy rozstrzygnięcie sporu należy do właściwości krajowych organów regulacyjnych więcej niż jednego państwa członkowskiego, stosuje się przepisy ust. 2, 3 i 4.

2. Każda ze stron może przekazać spór danemu krajowemu organowi regulacyjnemu. Właściwe krajowe organy regulacyjne koordynują swoje wysiłki i posiadają prawo do konsultacji z BEREC w celu zgodnego rozstrzygnięcia sporu, zgodnie z celami określonymi w art. 8.

Wszelkie obowiązki nałożone przez krajowe organy regulacyjne na przedsiębiorstwa w ramach rozstrzygnięcia sporu są zgodne z niniejszą dyrektywą i dyrektywami szczegółowymi.

Każdy krajowy organ regulacyjny właściwy do rozstrzygnięcia takich sporów może zwrócić się do BEREC o przyjęcie opinii w odniesieniu do działań, które należy podjąć zgodnie z przepisami dyrektywy ramowej lub dyrektyw szczegółowych w celu rozstrzygnięcia sporu.

W przypadku gdy zwrócono się do BEREC z takim wnioskiem, każdy krajowy organ regulacyjny właściwy do rozstrzygnięcia któregoś z aspektów sporu czeka z podjęciem działań rozstrzygających spór na opinię BEREC. Nie stoi to na przeszkodzie przyjęciu przez krajowe organy regulacyjne w razie potrzeby środków pilnych.

Wszelkie obowiązki nałożone na przedsiębiorstwo przez krajowy organ regulacyjny w ramach rozstrzygnięcia sporu muszą być zgodne z przepisami niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych i w jak największym stopniu uwzględniają opinię przyjętą przez BEREC.

3. Państwa członkowskie mogą przyjąć przepisy umożliwiające właściwym krajowym organom regulacyjnym wspólne odstępianie od rozstrzygnięcia sporu, w przypadku gdy inne mechanizmy, w tym mediacja, mogące lepiej i w odpowiednim czasie przyczynić się do rozstrzygnięcia sporu, zgodnie z przepisami art. 8.

Niezwłocznie informują one strony. Jeżeli po upływie czterech miesięcy spór nie jest rozstrzygnięty, a strona domagająca się odszkodowania nie wszczęła postępowania przed sądem oraz jeżeli żadna ze stron nie wystąpi z takim wnioskiem, krajowe organy regulacyjne koordynują swoje wysiłki celem rozstrzygnięcia sporu, zgodnie z przepisami art. 8 i w jak największym stopniu uwzględniając opinię przyjętą przez BEREC.

4. Procedura, o której mowa w ust. 2, nie stanowi przeszkody dla żadnej ze stron we wszczęciu postępowania przed sądem.

Artykuł 21a.

Sankcje

[74] Państwa członkowskie ustanawiają zasady dotyczące sankcji mających zastosowanie do naruszeń

krajowych przepisów przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i dyrektywami szczegółowymi oraz zapewniają wykonywanie tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być odpowiednie, skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa członkowskie zgłaszają te przepisy Komisji najpóźniej do dnia 25 maja 2011 r. i niezwłocznie powiadamiają ją o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.

Artykuł 22.

Komitet

1. Przy Komisji może działać Komitet („Komitet ds. Łączności”).
2. W razie odwołania do niniejszego ustępu, postanowienia art. 3 oraz 7 decyzji 1999/468/WE stosują się, przy uwzględnieniu postanowień art. 8.
- 3.^[75] W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, stosuje się art. 5a ust. 1-4 oraz art. 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów jej art. 8.
- 4.^[76] *(skreślony)*

Artykuł 23.

Wymiana informacji

1. Komisja udostępni Komitetowi ds. Łączności wszelkie odpowiednie informacje uzyskane w wyniku regularnie prowadzonych konsultacji z przedstawicielami operatorów sieciowych, usługodawców, użytkowników, konsumentów, producentów oraz związków zawodowych, jak również krajów trzecich i międzynarodowych organizacji.
2. Mając na uwadze politykę Wspólnoty w dziedzinie łączności elektronicznej, Komitet ds. Łączności będzie wspierać wymianę pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz pomiędzy Państwami Członkowskimi a Komisją informacji dotyczących sytuacji i rozwoju działalności regulacyjnej w zakresie sieci i usług łączności elektronicznej.

Artykuł 24.

Publikacja informacji

1. Państwa Członkowskie zapewnią, by bieżąca informacja dotycząca istotnych kwestii związanych z wdrażaniem niniejszej dyrektywy i dyrektyw szczegółowych była publicznie dostępna w sposób zapewniający wszystkim zainteresowanym stronom łatwy dostęp do niej. Państwa Członkowskie zamieszczą w krajowym biuletynie urzędowym odpowiednią wzmiankę na temat miejsca i sposobu opublikowania tej informacji. Pierwsza taka wzmianka winna zostać opublikowana przed datą wdrożenia określoną w art. 28 ust. 1 pkt 2, po czym w razie zmian informacji w niej zawartej kolejne wzmianki będą musiały zostać opublikowane.
2. Państwa Członkowskie prześlą Komisji kopie takich wzmianek z chwilą ich publikacji. Komisja przekaże informację Komitetowi ds. Łączności w razie potrzeby.

Artykuł 25.

Procedura przeglądu

1. Komisja będzie dokonywać okresowego przeglądu stosowania niniejszej dyrektywy oraz będzie składać Parlamentowi Europejskiemu oraz Radzie sprawozdania, przy pierwszej możliwej sposobności, nie później jednak niż po upływie trzech lat od daty rozpoczęcia stosowania niniejszej dyrektywy określonej w art. 28 ust. 1 akapit drugi. W tym celu Komisja może zażądać od Państw Członkowskich informacji, które winny zostać dostarczone bez nieuzasadnionej zwłoki.

Rozdział V. Postanowienia końcowe

Artykuł 26.

Utrata mocy obowiązującej

Z datą rozpoczęcia stosowania niniejszej dyrektywy określoną w art. 28 ust. 1 pkt 2, tracą moc następujące dyrektywy i decyzje:

- Dyrektywa 90/387/EWG,
- Decyzja Rady z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie wprowadzenia jednego europejskiego numeru alarmowego (91/396/EWG)^[77],
- Dyrektywa Rady 92/44/EWG z dnia 5 czerwca 1992 r. w sprawie zastosowania zasady otwartej sieci do łączy dzierżawionych^[78],
- Decyzja Rady 92/264/EWG z dnia 11 maja 1992 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego kodu telefonicznego dostępu międzynarodowego we Wspólnocie^[79],
- Dyrektywa 95/47/WE,
- Dyrektywa 97/13/WE,
- Dyrektywa 97/33/WE,
- Dyrektywa 98/10/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zastosowania zasady otwartej sieci (ONP) w telefonii głosowej oraz w sprawie usług powszechnych w telekomunikacji w konkurencyjnym środowisku^[80].

Artykuł 27. ^[81] *(skreślony)*

Artykuł 28.

Transpozycja

1. Państwa Członkowskie przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do 24 lipca 2003 r. najpóźniej. O przyjętych przepisach Państwa Członkowskie powiadomią Komisję.

Państwa Członkowskie stosują powyższe środki począwszy od 25 lipca 2003 r.

2. Przyjmując powyższe przepisy, Państwa Członkowskie zapewnią, by zawierały one odniesienie do niniejszej dyrektywy lub by odniesienie to towarzyszyło ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez Państwa Członkowskie.

3. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą oraz o wszelkich zmianach w tych przepisach.

Artykuł 29.

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 20.

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 7 marca 2002 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego: P. COX Przewodniczący
W imieniu Rady: J. C. APARICIO Przewodniczący

Załącznik I.
Załącznik II.

(skreślony)

Kryteria, które mają być stosowane przez krajowe organy regulacyjne przy ocenie, czy istnieje wspólna pozycja dominująca zgodnie z art. 14 ust. 2 akapit drugi